Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 8 (14334) | 1974 оной январиин 10, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Үглөөдэр мүнөөдэрэйхиhөө hайнаар ажаллаад байгаа hаамнай, манай түсэбүүд дүүргэгдэхэhээ гадна, үлүүлэн дүүргэгдэхэ. Жэлэй түрүүшын үдэрhөө эмхитэй, hайнаар ажаллабал, халаанай, hарын, кварталай түсэбтэ даабаринуудые дүүргэлгэ, үлүүлэн дүүргэлгэ коллектив бүхэндэ, хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэ хуулита болохо ёhотой.

(Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалгаhаа)

ШЭНЭ АМЖАЛТА ТЭЭШЭ...

Авиационно заводой олон тоото хүдэлмэришэд уужам hаруул нэгэ цех соогоо сугларжа, КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаhан Хандалгада зорюулагдаhан митинг үнгэргэбэ. Митингдэ сугларагшадай дунда үйлэдбэриин түрүүшүүл — hаншагаа сайhан үнинэй хүдэлмэришэд, юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй түрүүшүүл олон. Цех бүхэнэй хүдэлмэришэд митингдэ уряа лозунг, плакадуудые барижа ерэhэн байна.

Парткомой секретарь Г. Д. Бондаренко митинг нээгээд, Ажалай Улаан тугай орденой кавалер, заводой эрхим фрезеровщик Т. И. Федоровто үгэ үгэнэ:

— Үнгэрэгшэ жэлдэ манай арадай туйлаhан амжалта түүхын хуудаhанда бэшэгдэхэнь лабтай. КПСС-эй ЦК-гай Хандалгатай танилсаад байхадаа өөрөө шэнэ уялга абаhан тухайгаа таанадтаа дуулганам. Юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түсэбтэ даабарие СССР-эй агаарай флодой байгуулагдаhан үдэр —августын 18-да сүм дүүргэжэ байха хүсэлэнтэйб,— гэжэ нүхэр Федоровой мэдүүлхэдэнь, сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Удаань трибунада гараhан үргэн хэрэглэлэй эд бараанай цехэй начальник Н. С. Смирнов коллективэйнгээ зүгhөө үгэ хэлэхэдээ, партиин XXIV съездын шиидхэбэри хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, арад зондоо ямар юумэ хэжэ байhан тухайгаа мэдээсэбэ. 1974 онhоо шэнэ продукци гаргахадаа урданайхиhаа сомор, hайн шанартай, хямда сэнтэйгээр бүтээдэг болохонь.

Электрик А. И. Умитбаев, заводой главна инженер М. И. Нечаnов, мастер Б. Д. Зинченко, техническэ таhагуудай партийна организациин секретарь Е. В. Мошко болон бусад үгэ хэлэхэдээ, бултадаа өөhэдынгөө арга боломжо тооложо үзөөд, партиингаа ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, түсэбтэ даабари үлүүлэн дүүргэхын хойноhоо шармайн оролдохобди гэжэ мэдүүлбэ.

А. ШАРИПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: завкомой түрүүлэгшэ М. И. Старков митинг дээрэ үгэ хэлэжэ байна.

Авторай фото.

ПАРТИИН УРЯАДА—ХАЛУУН АНХАРАЛ

Захааминай аймагай горгууд, хүдөөгэй ажалшад бухы совет арадтаяа хамта партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгын гүн удхые зүрхэр ойлгожо, барандаа нэгэн дуугаар халуунаар дэмжэжэ байhанаа мэдүүлнэд. Юуб гэхэдэ, манай Коммунис партиин Центральна Комитет, Совет правительство Эхэ оронойнгоо хүгжэн hалбархын түлөө, бүхы совет хүнүүдэй баян дэлгэр байдалтай, зол жаргалтай байхын түлөө хододоо оролдожо байдаг ха юм.

1973 оной бараг hайн үрэ дүнгүүдые туйлажа шадаhан совет арадай түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ бүри hайнаар ажаллахыень манай Центральна Комитет шэнэ жэлээр уряалба шүү. Партиин энэ Хандалгада өөhэдынгөө шэн зориг ажал хэрэгээрээ дүүрэн харюусахаар бэлэн байhанаа манай ороной бүхы ажалшадай эдэ үдэрнүүдтэ тодоор гэршэлэн харуулжа байhандань угаа ехэ урма баяртайбди.

Манай Захааминай аймагай ажалшадшье түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй турша мадаа магтаал, hайшаалда хүртэмөөр ажаллажа байна. Энэ юун дээрэhээ харагдаhаб гэхэдэ, аймагай совхозууд үнгэрhэн шиидхэхы жэлдэ бүхыдөө 37.341 центнер тарган мяха гүрэндөө тушаажа, хараалагдаhан түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа гээд шэнэ жэлэй эхиндэ омогорхон мэдээсэнэбди. Туйлаhанаараа hанаагаа амарангүй, 1974 ондо бүри ехэ, эрхим hайн, гаргаша багатай продукци Эхэ орондоо үгэхэ гэhэн уряа доро мүнөө Захааминай ажалшад хүдэлнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада зорюулагдаhан ажалшадай митинг, суглаанууд, партийна нээмэл суглаанууд эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй олоор үнгэргэгдэнэ.

Политическэ гүнзэгы удхатай энэ партийна документын хэблэлдэ гаран сасуу Закаменск хотын промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна секретарьнарай зүблөөн дары үнгэргэгдэжэ, тус Хандалга коллективүүд дотороо суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, энээндэ харюу болгон 1974 оной түсэбтэ даабаринуудые хараалагдаhан болзорhоо урид дүүргэхыень уряалхые КПСС-эй райком хүсөө.

Иимэ партийна эдэбхитэдэй суглаан мүн Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта боложо үнгэрөө.

Тиигэжэ январиин 4-hөө городой промышленна предприятинуудта эгээн түрүүлэн олон зоной хабаадалгатай митинг, хамтын суглаанууд үнгэргэгдэжэ эхилээ hэн. Зарим газарнуудта нээмэл партийна суглаанууд үнгэргэгдэнэ. Иимэ суглаан «Бурводстрой» трестын ПМК-да үнгэргэгдөө. Тиихэдэ Юнхэрэй руднигта ажалшадай митинг болоо.

Аймагай совхозуудта ажалшадай митинг, суглаануудые үнгэргэхэ хүнүүдтэ бодото туhаламжа үзүүлхэ зорилготойгоор КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүд январиин 7-до хүдөө гараа.

Митингдэ хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалгада халуун анхаралаа хандуулжа, барандаа дэмжэжэ, саашадаа бүри hайнаар хүдэлхэеэ мэдүүлнэ.

М. ТУДУНОВ,
КПСС-эй Захааминай райкомой агитаци ба пропагандын таhагые даагша.

УРМА БАЯР ТУРУУЛНЭ

Түрэл партиингаа ЦК-гай бүхы совет арадтаа хандаhан Хандалгын урин дулаан, ехэ удха шанартай үгэнүүдые Оёорой совхозой нэгэдэхи тарян ажалай бригадын гэшүүд урма баяртайгаар угтаба. «Манай алдарта колхозно таряашад, совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд туйлаhан амжалтануудаа батадхаха, 1974 ондо hайн ургаса туйлажа, хүдөө ажахын продукци бүри ехээр үйлэдбэрилжэ, Эхэ ороноо баяжуулха газарай гектар бүхэнии е, машина техникээ тэжээлэй центнер бүхэнииe, үтэгжүүлгын тонно бүхэнииe үрэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Хандалга соо заагдана. Дээрэ хэлэгдэhэн нангин заабаринуудаа бодото дээрэнь дүүргэхын тула бүхы хаба шадалаа, мэргэжэл шадабаряа гаргабал, хараалhан түсэб, даабаринууднай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ гэжэ тус бригадын гэшүүд батаар этигэжэ байhанаа мэдүүлнэ.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ энэ ажалша бэрхэ коллектив hайн үрэ дүн туйлажа, урдаа табиhан зорилгонуудаа гүйсэд дүүргэжэ шадаhан байха юм. Энэ бригада 1700 гектар таряалантай. Эндэхи таряашад үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриhөө 13,5 центнер ороохо хуряажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараа. КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан Хандалгатай танилсаад байхадаа, тус бригада байгша ондо гектар бүриhөө 14 центнерhээ доошо бэшэ ургаса хуряажа абаха тухайгаа мэдүүлнэ.

Үглөөдэр мүнөөдэрэйхиhөө hайнаар ажаллажа, хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ бүхы оньhон техникэеэ hайнаар заhабарилжа дүүргэхэ зорилго табинхай. Энэ харюусалгатай хүдэлмэреэ Совет Армиин hайндэр болотор дүүргэхэ гэжэ тэдэнэр шиидэнхэй.

— Эгээл мүнөө үедэ республикымнай колхоз, совхозуудта оньhон техникэ заhабарилха хүдэлмэри түлэг ябажа байнхай. Мүнөө үедэ манда 6 трактор заhабарилагдажа бэлэн болгогдобо. Хэлэhэн үгэеэ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа табижа, нэгэ хүн шэнгеэр ажаллаха тухайгаа өөрынгөө коллективэй, зүгhөө найдуулха байнаб — гэжэ бригадые даагша Доржо Тугминович Балмаев мэдүүлбэ.

Д. АЮШЕЕВ.

Зэдын аймаг.

НҮХЭР А. Я. ПЕЛЬШЕ МОЛДАВИ ЕРЭНХЭЙ

КИШИНЕВ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна хиналтын комитедэй Түрүүлэгшэ А. Я. Пельше декабриин 7-до эндэ ерэhэн байна.

А. Я. Пельше Молдавиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь И. И. Бодюл, Молдавиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Ф. Ильяшенко, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. А. Паскарь, Молдавиин КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, республикын министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, молдавиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд, республикын партийна, совет органуудай хүтэлбэрилэгшэд Кишинёвско вокзал дээрэ угтаа.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

КАМЕНЕЦ - ПОДОЛЬСКО цементын заводые болзорhоонь урид ашаглалгада оруулха социалис уялгануудые дүүргэлгэдэ ехэ амжалтануудые туйлаhанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1974 оной январиин 8-най Указаараа Каменец - Подольско цементын заводой барилгада илангаяа шалгарhан бүлэг хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орден, медальнуудаар шагнаба.

***

ЧЕРКАССКА химическэ комбинадай гурбадахи ээлжээнэй барилга дүүргэжэ, ашаглалгада оруулха талаар ехэ амжалта туйлаhанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1974 оной январиин 8-най Указаараа Черкасска химическэ комбинадай гурбадахи ээлжээнэй барилга хэщ, ашаглалгада оруулха хэрэгтэ онсо шалгарhан бүлэг хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орден, медальнуудаар шагнаа.

(ТАСС).

Прагада зүблөөн болоно

ПРАГА. (ТАСС). «Проблемы мира и социализма» журналай 1972 — 1973 онуудта хэhэн ажал ябуулгые зүбшэлхэ зүблөөн январиин 8-да эндэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй 67 партиин түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

ЧИЛИИН ПАТРИОДУУДТАЙ ХАНИ ЁhООР hАНАЛАА НЭГЭДЭХЭ

«Проблемы мира и социализма» журналай хүдэлмэри зүбшэлхэ Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөнэй МЭДҮҮЛГЭ

Засагые хуули бусаар буляан абаhан, Чилидэ конституцяар олгогдонхой эрхэ, сүлөө эбдэhэн сэрэгэй хунта хэдэн hарын турша соо хархис муухай ябуулгануудаа үргэлжэлүүлжэ байhаар. Хэдэн мянгаад патриодууд концлагерьнуудта тамалагдан хаагдаа, олон зуугаад хүнүүдые саазалха гэhэн шиидхэбэри абтаа. Орон дотор фашис хархис засагай түхэл шэнжэ тогтонижоо.

Демократическа хүсэнүүдые үзэгдөө дуулдаагүй хархис муухайгаар харшалан, дээрмэшэ тэдэ сэрэгшэд бүхы хүсэеэ коммунистнуудта, Арадай нэгэдэлэй бусад партинуудай түлөөлэгшэдтэ — Эхэ оронойнгоо сүлөөтэ, гэрэлтэ hайхан байдалай түлөө эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэгшэдтэ эсэргүүгээр элсүүлэн табина. Хунтын бүхы ябуулгын нацида харша, арад зондо харша байhаниинь элирээ. Латиин Америкын революционно отрядуудай добтолгодо эсэргүүгээр хэhэн тэмсэлдэнь тэрэ Хойто Америкын империализмда, дэлхэйн хархис хүсэнүүдтэ билдагуушална. Уласхоорондын оршом соо боложо байhан hайн хубилалтануудта эсэргүүсэн, хунта хархис ябуулга хэнэ.

Бүхы дэлхэй дээрэ дэлгэржэ байhан Чилиин арадтай hаналаа нэгэдэлгын хүсэтэ хүдэлөөн Чилиин арадай эсэргүүсэлтые дэлхэйн үнэн сэхэ бүхы хүнүүдэй дэмжэжэ байhан тухай элирхэйлэн гэршэлнэ. Ороной демократическа олониитэ эсэргүүсэн тэмсэнэ. Үшөө hаялхада арадай нэгэдэлэй уг зорилгонуудые хубаалдадаггүй байhан олон хүнүүд мүнөө фашис диктатурада эсэргүүсэн бодобо.

Бидэ, зүблөөндэ хабаадагшад, «Проблемы мира и социализма» журналай хүдэлмэрие зүбшэлхын тула Прагада сугларaад байhан Коммунис, хүдэлмэришэнэй 67 партиин түлөөлэгшэд, хунтын шуhата муухай, олон гэмтэ ябуулгануудые дураа гутан буруушаанабди. Чилиин сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэлшэдтэй хани ёhоор hаналаа нэгэдэнги байhанаа мэдүүлнэбди.

Арадай нэгэдэлэй элитэ мэдээжэ олон ажал ябуулагшадтай хамта Досон гэжэ олтирог дээрэхи концлагерьта тамалагдан хаагдажа байhан Чилиин Компартиин Генеральна секретарь нүхэр Луис Корваланай хуби заяан тухай зүблөөндэ хабаадагшад hанаата боложо байhанаа мэдүүлбэ. Нүхэр Корвалан сүлөөлэгдэхэ ёhотой!

Чилиин патриодуудые дэмжэхыень, эдэниие дары сүлөөлхэ эрилтэ табихыень бүхы хүнүүдые — фашизмда дурагүйдэн зэбүүрхэгшэдые, эрхэ сүлөө ба демократи хамгаалагшадые, hайн hайхан мэдэрэлтэй, хүнэй эрхэ хүндэлдэг бүхы хүнүүдые уряалнабди.

Президент Сальвадор Альенде мэтэ ами наhаяа Чилиин революциин, бэеэ дааhан байдалай, социальна дэбжэлтын хэрэгтэ зорюулан үгэhэн баатар патриодуудта хэтэ мүнхын дурасхаал!

Нүхэр Луис Корваланиие сүлөөлхэ!

Диктатурын шорон түрмэнүүдтэ тамалагдан хаагдаhан бүхы хүнүүдые сүлөөлхэ!

Чилиин газар дайдые шуhаар хушажа, бүхы хүн түрэлтэнэй буруушаалда хүртэhэн фашис сэрэгэй хунтада хараал шэнгэг!

Чилиин арад илаха!

(ТАСС).

ТАТАРАЙ АССР-эй ТУГ ДЭЭРЭ—АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕН

КАЗАНЬ, январиин 8. (ТАСС-ай корр.). Совет Татар ороной газар дээрэ баярай ехэ hайндэр боложо байна. Республикын шагнагдаhан Ленинэй, Октябриин Революциин орденуудтай зэргэлээд, туг дээрэнь Арадуудай хани барисаанай орден яларба.

М. Джалилиин нэрэмжэтэ оперо ба баледэй театрай зал дотор, партиин Татарай обкомой ба республикын Верховно Соведэй баярай хамтын суглаанда ажалшадай түлөөлэгшэд, партийна, Соведүүдэй ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд суглараа.

Баярай суглаае Татарай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ С. Г. Батыев нээбэ.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэтэ президиумдэ угаа ехэ баяртайгаар hунгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай маршал **А. А. Гречкэдэ** үгэ үгтэбэ. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын даалгабаряар Татарай АССР-эй ажалшадые, үндэр шагналда хүртэhэнтэйнь дашарамдуулан, халуунаар амаршалаа.

Совет арадуудай аха дүү ёhоной хани барисаае, харилсаа холбооe бэхижүүлхэ хэрэгтэ Татарай АССР-эй ажалшадай ехэ габьяануудтай байhанайнь түлөө, экономическа, социально-политическэ ба соёлой байгуулалтын талаар туйлагдаhан ехэ амжалтануудай түлөө, Совет Социалис Республикануудай Союзай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, тус республика энэ шагналда хүртэhэн байна. Совет Татарай ажалшадта үнэн зүрхэнэй амаршалга, коммунис байгуулалтынгаа хэрэгтэ ехэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень хүсэhэн хүсэлэн дамжуулхые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев гуйгаа hэн гэжэ А. А. Гречко хэлэбэ.

А. А. Гречко совет арадуудай аха дүүгэй агууехэ хани барисаан тухай, Совет ороной бүхы нацинууд ба арад үндэhэтэдые Ленинэй туг доро элсүүлэн нэгэдхээд, тэдэнэй экономикын хүсэн түгэлдэрөөр хүгжэхэ, социалис соёлойнь hалбарха ябадалые Коммунис партиин хангаhан тухай хэлээ. Үнгэрэгшэ 1973 он хадаа Совет гүрэн доторхи социалис нацинууд ба арад үндэhэтэдтэ хабаатай ажалшадай, бүхы ангинуудай ба социальна бүлэгүүдэй хани барисаае, эмхидэл нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ, коммунизм байгуулагшадай түгэлдэр хүсэтэ нэгэдэмэл коллектив болгохо жэл, совет хүнүүдэй габшагай ажалай жэл болоо.

Татарай Автономито Совет Социалис Республика бүхы совет арадтай хамта экономическа, политическэ, соёлой хүгжэлтын хэрэгтэ ехэ амжалтануудые туйлаhан байна. Ниитын ажабайдалай бүхы hалбаринуудта тус республикын амжаhан туйлалта — ажахын социалис ёhо гуримай булюу hайн байhанай бодото гэршэ, манай ороной бүхы ажалшадтай, түбхын түрүүн агууехэ ород арадтай гар гарhаа барилсан ябажа, тэмсэлэй ба ажалай илалтануудай алдарта замаар дабшагша татар арадай оролдосото габшагай ажалай үрэ дүн мүн.

Совет Татар орон мүнөө шэнэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдые, машинанууд, станогууд, приборнууд, нефть, газ ба бусад олон янзын эдлэл хэрэгсэлнүүдые дотоодын ба гадаадын дэлгүүртэ гаргана. Татарай Республика нефть абалгын талаар ороной гол район болонхой. Тортогто лаампануудта хэрэглэгдэхэ керосинаар шье хомор байhан аад, ороной нефтиин хүсэтэ мүрэн худар угаа ехэ «хара алта» шудхадаг хизаар болонхой. 1970 ондо энэ республика жэлэй 100 миллион тонно нефть үгэхэ хэм хэмжээндэ хүрөөд, мүнөө бүхы Союз дотор абтадаг шэнгэн түлишын дүрбэнэй нэгэ хубиие үгэнэ. Татарта абтадаг нефтиин ниитэ хэмжээн үнихэдэ миллиард тонноhоо дээшэ болоhон байна. «Дружба» гэжэ нефтепроводой замайнгаа эхиие танай республикаhаа абаhаниинь ехэ ушар удхатай. Совет Татар ороной ажалшад Совет гүрэнэй материально-техническэ үндэhэ hуури бэхижүүлхэ, социалис үйлэдбэриин ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа горитойгоор оруулна. Гэхэтэй хамта, Татарай Республика Россин Федерациин ба бусад республиканuудай олохон экономическа районуудhаа промышленна элдэб янзын түхеэрэлгэнүүдые, материалнуудые, түүхэй эд ба түлишэ абадаг байна. Тиин совет арадай хамтын оролдолго хүсэлэлгөөр Соведүүдэй ороной промышленна хаба шадал хүгжөөгдэнэ, тэрэнэй экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсэн нэмэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сессиин шиидхэбэринүүд бүхы совет хүнүүдэй политическэ ба ажалай дэбжэлтын гайхамшаг шата болохо байха. КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ угаа ехэ удха шанартай. Юундэб гэхэдэ, 1974 оной арадай ажахын түсэб дүүргэхэ, экономико болон соёл саашадань хүгжөөхэ, ажалшадай байдал улам hайжаруулха арга, замууд тухай шухала заабаринуудые үгөө.

1974 ондо бүри ехэ, эрхим шанартай, гаргаша багатай продукци үгэхэ, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлые тэмдэглэхэ гэhэн уряатайгаар партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитет хандаа. Энэ хандалгые манай ороной бүхы ажалшад ехэтэ hайшаан угтаба.

Партимнай арадуудые дайнай hүйдхэл гасалан гуудhаа зайсуулхын түлөө, орон нютагууд дээгүүр сэбэр тунгалаг, дайнай аюулта үүлэнэй сарагдаhан огторгойн оршохын түлөө тэмсэлэй шэнэ зорилгонуудые хараалхадаа, империалистнууд эбтэй эетэй байхые хүсэхэ аабза гэжэ багсаана бэшэ, харин хүсэнүүдэй бодото хубааралгада, Соведүүдэй ороной экономическа ба оборонно хүсэ шадалда найдана. Мүнөө Совет Арми, Далайн-Сэрэгэй Флот социализмын туйлалтануудые найдамтайгаар хамгаалха шадалтай түгэлдэр хүсэн болонхой. Манай Арми — арадуудай хани барисаанай, аха дүүгэй холбооной арми мүн. Дэлхэй дээрэхи ондоо нэгэшье арми манайхи шэнги олон үндэhэ яhатанhаа бүридэдэг байhаараа омогорхожо шадахагүй, дэлхэй дээрэхи ондоо нэгэшье арми Совет Арми шэнги интернациональна иимэ бата бэхи байхагүй.

Интернационализмын сурталал бодолтойгоор хүмүүжүүлэгдэhэн Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд албаяа нэрэтэй солотойгоор гүйсэдхэнэ, совет арадай амгалан тайбан ажалые найдамтайгаар хамгаална.

Сугларагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, А. А. Гречко Татарай Автономито Совет Социалис Республикые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншаад, республикын тугта үндэр шагнал хадаба.

Татарай ажалшад энэ шагналда харюу болгон, манай Эхэ ороной экономическа, политическэ ба оюун бэлигэй хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туhа хүргэхэ, түрэл Коммунис партияа, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые тойрон нягтаар жагсаха гээд партиин Центральна Комитет, Совет правительство найдадаг байhанаа мэдүүлнэ гэжэ А. А. Гречко хэлэбэ.

Партиин Татарай обкомой нэгэдэхи секретарь **Ф. А. Табеев** харюугай үгэ хэлээ. Үндэр шагнал олгоhонойнь түлөө КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Совет правительствада үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй дамжуулhан амаршалгын халуун үгэнүүд, hайн hайхан хүсэлэнгүүд бултанаймнай зүрхэ сэдьхэл доhолгоо. Коммунис байгуулалтын асари ехэ түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө нүхэр Л. И. Брежневэй бууралшагүй ехэ эршэ хүсэтэйгөөр, ленинскэ шууд сэхээр, бүтэмжэтэй hайнаар тэмсэжэ байhыень Совет Татарай ажалшад hайн мэдэнэ. Манай Эхэ ороной аша туhада, бүхы дэлхэй дээрэ бата эб найрамдал хангахын тулада хэhэн hайн hайхан, харюусалгатай ажал ябуулгадаа шэнэ амжалтануудые туйлахыень үнэн сэдьхэлhээ Леонид Ильич Брежневтэ хүсэхыемнай зүбшөөгыт.

Хамтынгаа үт зорилго туйлахын — коммунизм байгуулхын тула бүхы социалис нацинуудта, арад үндэhэтэдтэ hайн hайхан, угаа ехэ туhа хүргэжэ байдаг агууехэ ород арадта энэ гайхамшаг hайндэрөөр үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргэнэбди гэжэ Ф. А. Табеев тэмдэглээ.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд, Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ соо, партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай Центральна Комитедэй хандаhан хандалга дотор табигдаhан түүхэтэ зорилгонуудые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхын тула Татарай партийна организаци, хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигенци бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байха гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедые, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумые, Совет правительствые найдуулба.

Казаниин мотоор бүтээдэг заводой слесарь-хабсаргагша **М. В. Карпов**, «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой **Н. З. Кадыров**, В. И. Ульяновай (Ленинэй) нэрэмжэтэ Казаниин университедэй студентка **Л. Б. Хилкова**, Казаниин гарнизоной начальник, Советскэ Союзай Герой, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор **И. Г. Кобяков**, «Камгэсэнергострой» гэжэ нэгэдэлэй модошо дархашуул-бетонщигуудай бригадир **Н. А. Соловьев** баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Татарай АССР-эй ажалшад эхилээшэ 1974 оныие зоригжуулхы габшагай ажалай жэл болгожо, социалис Эхэ оронойнгоо hалбаран хүгжэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдээсэеэ зорюулха гээд батаар найдажа байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ дэбжэлтэтэйгээр батаалан абаба.

(ТАСС).

РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

ЭЛСҮҮЛХЫ, ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ ХҮСЭН

Партиин Улаан-Үдын Со-ветскэ районно организаци бусад соохоо онсо һуури эзэлдэгынь мэдээжэ. Ушар юуб гэбэл, эндэ республи-кымнай бүхы шахуу хүтэл-бэрилхы, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд оршодог. Район дотор 5324 комму-нистнууд ба партиин гэ-шүүндэ кандидадууд тоологдоно. Тэдэнэй 1418 хүниинь промышленна үйлэдбэридэ хабаатай, харин бусадынь — министерство, управлени, соёл гэгээрэлэй, худалдаа наймаанай, элүүрые хам-гаалгын, һуралсалай зургаануудта ажалладаг байха юм. Эгээ тиимэһээ декабриин һүүл багаар зарлагдаһан партиин райкомой тоосоото һунгалтын XXVI конферен-цидэ зүбшэгдэһэн элидхэл онсо шанартай байгаа.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүл-хэ хэрэгтэ партиин районно организацин ажал хүдэлмэ-ри шэглүүлэгдээ гэжэ элид-хэлшэ — партиин райкомой нэгэдэхи секретарь С. Н. Булдаев болон үгэ хэлэһэн делегадууд тэмдэглээ. Ажал-ша зоной ... тухада, ... соёл эрмэлзэ ... зориулагда-һан Коммунис партиин ЦК ба Совет правитель-ствын дотоодын ба гадаа-дын эдэбхитэй шууд сэхэ политикые сэдьхэл зүрхэн-һөө дэмжэн, һайшаан, ха-рюудань эдэбхи үүсхэлээ-рээ, зориг түгэлдөөрөө ажаллаха, саашадаашье ажаллаха байнаа мэдүүлбэд. Партиин XXIV съезэ-дын баталһан 9б найрамда-най программые бэелүүлхэ хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй эсэшэ сусашагүй ажал ябуулгые районой коммунистнууд баар омогорхолтойгоор дэм-жэнэ.

— Тоосоото үе соо, — гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ, — коммунистнууд болон бүхы ажалшадай политическэ ба үйлэдбэриин эдэбхи улам үргэлөө. Промышленна пред-приятинуудай экономико хүгжэлтэ, үйлэдбэридэ эрдэм техникын түйлалтануудые ба түрүү дүй дүршэл нэб-тэрүүлхэ, гүрэнэй түсэб ба социалис уялгануудые ам-жалтатайгаар дүүргэхэ хэ-рэгтэ ажалша коллективүү-дые элсүүлхэ гээшэ партиин райкомой, эхин организаци-нуудай ажал ябуулгын гол хараа шэглэлынь байгаа.

Тоосоото элидхэл дотор «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ор-денто «Электромашина» за-вод тушаа һайн һайхан үгэ-нүүд хэлэгдээ. Заводой пар-тийна организациин (секре-тариинь нүхэр Сучков З. Е.) хүдэлмэришэдые социалис мүрысөөндэ элсүүлхэ, дүн-гүүдыень саг болзортонь согсолхо, коммунистнуудай үүргэ ба харюусалгыень дээшэлүүлхэ, голодоһогүй, эрхим шанартай продукцинй түлөө тэмсэл эрхилхэ гэхэ мэтэ шухалын шухала асуу-далнуудые тон зүбөөр, он-шотой һурамхяар шиидхэжэ шададаг дүршэл тухайнь элидхэлшэ хөөрэжэ үгэбэ. Жэшээлхэдэ, мүнөө заводой хахадһаа булюу олон хүдэл-мэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэг-шэд коммунис ажалай удар-нигууд, тиихэдэ олон нүхэд «Мэргэжэлээрээ эрхимлэг-шэ», «Эрхим шанартай про-дукци бүтээгшэ», «Габьяата мастер» гэһэн нэрэ зэр-гэдэ хүртэнхэй.

Судна бүтээлгын заводто 5 үдэрэй даабарине 4 хоног-то дүүргэхын түлөө социа-лис мүрысөөн дэлгэрээ һэн. Коммунист нүхэр Лысенкын бригада түс үүсхэлэ эхи табиһан юм. Мүнөө заводой 18 бригада энэ мүрысөөндэ ама уриална.

— Мүн тиихэдэ «5 жэлээ — бүхы бригадаараа, 5 жэ-лээ — журам эбдэнгүйгөөр» гэһэн урла доро мүрысэнэ-бди, — гэжэ судна бүтээлгын заводой слесарь нүхэр М. Б. Балдынов мэдүүлбэ. — За-водоймнай коммунистнууд эрхим ажалай үлгэр жэ-шээ харуулнад. Эгээ тиимэ-һээ бидэ район соогоо тү-рүүлэн партиина документ-нүүдые һэлгэхэ хубида хүр-төөбди.

Конференци дээрэ үгэ хэ-лэһэн делегадуудай олон-хинь хэһэн, бүтээгдээн юу-мээ гоёор зураглан харуу-лаад, дутуу дундануудаа дайралдаадаа хэлэдэггүй шаалтай. Табан жэлэй үн-гэрһэн гурбан жэл соо рай-он дотор промышленна про-дукци үйлэдбэрилгэ орой-доол 16 процентээр (дааба-рин ёһоор 20 процент) ур-гаа, һүүлэй 2 жэлэй турша-да ажалай бүтээсэ 9 про-центээр (даабарин ёһоор 12 процент) дээшэлээ. Эндэ юун һаад боложо хойшонь татагдаа гэнэб?

— Үнгэрһэн 3 жэлэй үрэ дүн бидэнэй наада сэдьхэл зобооно, — гэжэ шэдэ за-водой хүдэлмэришэн, деле-гат Е. А. Филева мэдүүлбэ. — Ушар юуб гэхэдэ, заво-дай 3 жэлэй түсэбтэ дааба-ри дүүргэжэ шадаагүй. За-водой урдын хүтэлбэрилэг-шэд ажалай журам эбдэхэ ябадалтай эсэргүүсэн, хү-дэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүү-жүүлгын хүдэлмэри ябуул-даггүй шахуу, социалис мү-рысөө ёһын тэдыдэ эмхид-хэһэн нэрэ зүүгээд лэ, эм-хидхэлэй, политическэ хү-дэлмэридэ хайхарамжагүй-гөөр хандадаг һэн гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Үнгэржэ ерэхэдээ, бүлэг хулгайшад баригдаа һэн. Тэдэнэй дунда зарим хүтэлбэрилхы тушаалтад дайралдаа. Бодоод үзыт даа, 1973 ондо 740 хүнэй хү-дэлмэридэ абтабал, 718 хүн ажалһаа али олон шалтагаа-наар гаража ошоһон байха юм. Тиимэ ушар байдалда амжалта тухай зүүдэлһэнэй-шье үлүү юм бэзэ. Пар-тиин райкомой, республи-кын хүтэлбэрилхы зургаа-нуудай туһаламжаар бидэ ажал хэрэгээ һайжаруулха, үри шэрээ үгы хэжэ, та-бан жэлэйнгээ түсэб дүүр-гэхэ зорилготойгоор хэмжээ ябуулгануудые абажа бай-набди. Эндэ одоол комму-нистнууд түрүү зэргэдэ жагсаха зэргэтэйбди.

Мүн тиихэдэ ПАП-1, рес-публиканска типографи, пивын завод болон бусад хэдэн предприятинууд хан-галтагүйгөөр, жэгдэ бэшээр ажаллана гэжэ шүүмжэлэг-дээ.

Партийна организацинууд эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриеэ ямар хэмжээн-дэ ябуулнаб, ажалша кол-лективүүдые хараалагдаһан зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэг-тэнь хэр элсүүлжэ шада-наб — эдэнһээ гол түлэб гүрэнэй түсэб, социалис уялгаяа дүүргэлгэ дулдыда-даг гэжэ конференциин де-легадууд тэмдэглэһэн бай-на. Эндэ партийна доку-ментнүүдые һэлгэлгэ онсо һуури эзэлнэ. Юуб гэхэдэ, партийна эхин организа-цинуудай шэнжэ шанар, хү-сэ шадал, нэрэ хүндэ шал-гагдаа бшуу. Энэ үедэ пар-ти доторой хүдэлмэри ни-лээд һайжараа, коммунист-нуудай эдэбхи үүсхэлынь, харюусалгань дээшэлээ, эхин организацинуудай коллекти-вүүдтэ үзүүлдэг нүлөөнь, үүргэнь һураггүй ехэ болоо.

— Документнүүдые һэл-гэлгэдэ хабаатай асуудалнууд партиин райкомой бюродо, эхин организацинуудай суг-лаан дээрэ нэгэнтэ бэшэ зүбшэгдэһэн байха юм. Коммунистнууд бэе бэедээ эрилтэ ехэтэйгээр хандана, организациингаа ажал эдэб-хижүүлхэ, үүргыень дээшэ-лүүлхэ талаар һайн дурад-хал оруулна, — гэжэ тоо-соото элидхэл соо заагдана.

— Үнгэрһэн үедэ райкомой секретарьнууд, бюрогой гэ-шүүд 3 мянга үлүүтэй ком-мунисттай хөөрэлдөө үн-гэргөө. Тиихэдэ 200 гаран дурадхал, һанамжануудынь ажал хүдэлмэридэмнай ни-лээд туһатай түлхисэ боло-жо үгөө.

Оёдолой фабрикын пар-тийна организаци магтаал-да хүртөө. Эндэхи 31 ком-мунистнуудай 22-ынь сэхэ үйлэдбэри дээрэ ажаллана, 29 хүниинь коммунис ажа-лай ударнигууд юм. Тиихэдэ тоосоото үе соо 11 эрхим хүдэлмэришэд партиин гэ-шүүндэ абтаһан байха юм. Партийна суглаанууд дээрэ үйлэдбэриин, хүмүүжүүл-гын ба политическэ хүдэлмэ-риин шухала асуудалнууд тон эдэбхитэйгээр, һонир-холтойгоор зүбшэгдэдэг бай-ха юм. Тиигээд удаадахи суглаанай зарлагдахада, ур-дань абтаһан шиидхэбэри-нүүдэй хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай дуулгагдадаг. Оёдололой фабрикын кол-лектив 1973 оной түсэб урдшалан дүүргээ, түсэб-һөө гадуур 100 мянга гаран түхэригэй продукци үйлэд-бэрилөө, 150-яад хүдэлмэ-ришэд үнгэрэгшэ жэлэй ок-тябрь һараһаа 1974 оной түсэбөөр ажаллана.

Кадрнуудые хүмүүжүүл-хэ, зүбөөр хубаарилан таби-ха, эрдэм мэргэжэлтэй, по-литическэ үндэр мэдэрэлтэй нүхэдые хүтэлбэрилхы ту-шаалда дэбжүүлхэ талаар партиин райком яһала хү-сэл оролдолго гаргаа. Энээн тушаа делегадууд Д. Ш. Фролов (технологи-ческа институт), И. В. Жиль-цов (дотоодын хэрэгүүдэй министерство), Г. Г. Шан-гин (Кировэй нэрэмжэтэ за-вод) тогтон хэлэһэн байна. Жэшээлхэдэ, партиин рай-комоор баталагдадаг 282 хүтэлбэрилхы хүдэлмэри-лэгшэдэй 181-ниинь дээдэ эрдэмтэй, бусадынь — ин-ститудта заочноор һураһа гү, али дунда эрдэмтэй юм. Тиихэдэ 27 нүхэд хүтэлбэ-рилхы тушаалда дэбжүү-лэгдээ. Гэхэ зуура зарим тэды дутагдалнууд дурдаг-даа. Энэнь гол түлэб дунда зиндаанай хүтэлбэрилэгшэд-тэ хабаатай. Кадрнуудые хүмүүжүүлхэ, дэбжүүлхэ хүдэлмэриеэ эрид һайжа-руулха, тэдэнние гүрэнэй ба партийна журамаа нюдэ-нэйнгөө сэсэгы мэтээр са-хин, даалгагдаһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө, үндэр ха-рюусалгатайгаар хандажа һургаха гээшэ партийна ор-ганизацинуудай нэн түрүү-шын зорилго гэжэ делега-дууд онсо тэмдэглээ.

Тоосоото элидхэл соо үзэл сурталай хүдэлмэридэ тусгаар анхарал хандуулаг-даа. Марксизм-ленинизмын агуу һургаал шудалалга ха-даа сүлөө сагаа үнгэргэлгэ бэшэ. Тэрэнние гүнзэгыгөөр ойлгоһон, сэдьхэл зүрхэн-дөө хадууһан хүн хэзээдэ-шье зориг түгэлдэр ябадаг ха юм. Саг зуурын бэрхэ-шээлэй тохёолдобошье, тэ-рэнние зүбөөр ойлгожо, сэг-нэжэ шадахын, элдэб ян-зын хоб жэбтэ, зоной дунда тараһан хоро шаратай зай гуул зугаада ёһото харюу үгэхын тула коммунист бү-хэн ухаан бодолоо агуу пар-тиингаа һургаалаар бая-жуулжа ябаха зэргэтэй.

Конференци дээрэ пар-тийна һуралсал тухай хөө-рэлдөөнэй дэлгэрһэниинь һайшаалтай. Мүнөө полити-ческэ ба экономическа һур-гуулинуудта, теоретическэ семинарнуудта 14 мянган хүн ябалсана. Тэдэнэй 5222-ынь партийна, 2,5 мянган залуу үетэн комсо-молой политһуралсалда ха-баадана. Тиихэдэ партиин гэшүүдэй хахадынь эконо-мико шудална. Районой 636 пропагандистнуудай 513-ниинь коммунистнууд байха юм.

«Электромашина», судна бүтээлгын заводой, № 2, 3, 4-дэхи һургуулинуудай, ко-оптехникумэй партийна ор-ганизацинууд марксистско-ленинскэ һуралсалые ажал ябуулгынгаа гол зорилго-нуудай нэгэн гэжэ тоолодог, суглаанууд, партбюрогой, парткомой заседанинууд дээрэ энэ асуудал нэгэнтэ бэшэ зүбшэдэг, зарим ком-мунистнуудай тоосоо шагна-даг байха юм. Һүүлэй 2 жэлэй туршада экономиче-ска һуралсалда тон ехэ ан-харал хандуулагдана. Зү-гөөр эндэ дутагдалнууд дайралдана. Тэрэнь юуб гэбэл, олонхи ушарта эко-номическа һургуулинуудай хэшээлнүүд коллективэй ажал хэрэгтэй, хараа зорил-готой холбогдоногүй.

Район дотор 1,5 мянган лекторнууд болон элидхэл-шэд, 460 политинформатор-нууд, 2 мянга гаран агита-торнууд, «Знание» бүлгэ-мэй 54 эхин организаци-нууд, 12 лекторинууд тоолог-доно. Һаяхан партиин рай-комой дэргэдэ КПСС-эй га-даадын политика шэнжэлэл-гын, марксистско-ленинскэ эстетикэ шудалалгын лек-тори нээгдээ.

— Зүгөөр лекцинүүдэй тоо олошорбошье, — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ, — шанар, удхынгаа талаар үшөөл дутагдалтай, темати-кань мүнөөдэрэй эрилтэдэ хүсэд хүрюусанагүй.

Тиихэдэ дээдэ һургуули-нууд болон техникумүүдтэ ажалладаг 700 багшанарай оройдоол 70-ниинь лекцион-но хүдэлмэридэ хабаадана. Зүүн Сибириин технологи-ческа институдай багша В. И. Шайдуров документ һэлгэлгын урда райкомдо уригдажа, хөөрэлдэхэдөө: «Партиин райком дээдэ мэр-гэжэлтэй багшанарые лек-ционно хүдэлмэридэ эдэбхи-тэйгээр хабаадахынь тула мүртэй юумэ хэнэгүй», — гэжэ тон зүб тэмдэглэһэн байха юм. Мүн агитаторнуу-дайшье хүдэлмэри хангал-тагүй. Олохон агитколлекти-вууд «һунгалтаһаа һунгал-та хүрэтэр амардаг зантай» гэжэ делегадууд тэмдэглээ.

— Манай район ниислэл хотымнай нюур шарайе ха-руулдаг түбынь болоно. Тиимэһээ үйлсэ гудамжа-нуудайнгаа ариг сэбэрые сахиха, нюдэндэ зохидоор харагдахынь тула һанаагаа табихаар болообди, — гэжэ Улаан-Үдын нэгэдэхи боль-ницын врач Е. С. Дашиева мэдүүлбэ. Городой олонхи гудамжанууд һүниндөө ха-ранхы, тротуар, харгынууд бог шоройтой, ногоон урга-мал багаар таригдана, про-спектнүүд, байшан гэрнүүд гоёор шэмэглэгдэнэгүй гэжэ делегадууд нүхэд З. М. Бикбаев («Электромашина» завод), Д. Ш. Яхунаев (оперо ба баледэй театр), М. Г. Крылова (№ 2 һур-гуулиин багша) мэдүүлбэд.

Районой коммунистнууд партиин XXIV съездын, де-кабриин (1973) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүл-хын тула хүсэ шадалаа, эрмэлзэл оролдолгоёо эл-сүүлэн ажаллаха, табан жэ-лэйнгээ түсэб, социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэ-тэйгөөр дүүргэхэ, республи-кынгаа түб районой нэрэ хүндэдэ хүрэмөөр ажаллаха, ажаһууха тухайгаа найдуул-бад.

Конференциин хүдэлмэ-ридэ КПСС-эй ЦК-гай гэ-шүүн, партиин Буряадай об-комой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Мүн республикын Министрнүү-дэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваров, партиин Улаан-Үдын горкомой нэ-гэдэхи секретарь А. М. Бе-ляков, Улаан-Үдын гор-исполкомой түрүүлэгшэ В. П. Убеев болон бусад хүтэлбэрилхы тушаалтад конференциин хүдэлмэридэ хабаадаа.

***

Партиин Советскэ райко-мой эмхидхэлэй пленум дээрэ партиин райкомой нэ-гэдэхи секретаряар нүхэр Булдаев С. Н., секретарь-нуудаар нүхэд Ячменёва Г. К., Кузнецов Н. И. һунгагдаа.

С. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой малшадай нэгэн А... Тимофеевна Мотина ... гаран жэлэй турша... һалгаряагүй тугалш... ажаллана. Энэ хугас... Акулина Мотина даа... һан хүдэлмэридөө ... дүршэнхэй, тугалнууд... бир тарганаар түлж... заншалтай юм.

Мүнөө эрхим тугалш... тугал харууһалхаар ... абаад, түс бүрнинь ш... рые сүүдхын дунда ... 600—650 граммаар нэ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... Мотина.

З. ВЕСНИНАГАЙ фо...

МҮРЫСӨӨНЭЙ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЭ

ҮРЭ ЕХЭТЭЙ БОЛГОХЫН ТҮЛӨӨ

Үзэл сурталай хүдэлмэрилэг-шэдэй урда КПСС-эй Цент-ральна Комитедэй табиһан эрилтые хүтэлбэри болгон, Му-хар-Шэбэрэй аймагай партийна организацинууд хүн зоной дун-да ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэреэ эрид һайжаруулха зорилготойгоор тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалаад, тэ-дэнээ бэелүүлжэ байна.

Жэл бүри эрхим һайнаар ажалладаг, түсэб-уялгануудаа үлүүлэн дүүргэдэг ажалай кол-лективүүд аймаг доторнай олон. СССР-эй, республикын 50 жэлэй ойн Хүндэлэлэй гра-мотануудаар 30 гаран коллек-тивүүд, малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгөөр 30 түрүүшүүл орден, медаль-нуудаар шагнагдаа. Аймагай малшадай дунда дэлгэрһэн мү-рысөөнэй тугые «Авангард» совхозой Алташын-Адагай фер-мын һаалишан, КПСС-эй обко-мой гэшүүн, Ленинэй, Октяб-рийн революциин орденуудта хүртэһэн Ц-Д. Г. Улзытуева, РСФСР-эй Министрнүүдэй Со-ведэй болон ВЦСПС-эй дам-жуулгын Улаан туг, 1000 түхэ-ригэй шанда хүртэһэн «Искра» колхозой 1-дэхи комплексно бригадын (бригадирынь комму-нист К. Е. Киреев) коллектив дээрэ үргэжэ ябана.

Абаһан уялгаяа жэл бүри үлүүлэн дүүргэдэг эбтэй эетэй фермэ, бригадануудай дүй дүр-шэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ ажалай коллек-тивүүдэй үүргэ улам дээшэ-лүүлхэ талаар аймагай партий-на организациин зорилгонууд гэһэн асуудал КПСС-эй райко-мой ээлжээтэ пленум дээрэ зүб-шэн хэлсэгдээ һэн. Энэ талаар «Искра» колхозой парткомой ябуулдаг хүдэлмэри һайшаа-маар. Республика дотороо үүс-хэл гаргаһан тус колхозой ме-ханизаторнууд үгэдөө хүрөө. Гектар бүриһөө 18 центнер ур-гаса хуряажа, гүрэндэ 30.000 центнер таряа худалдаха гэһэн уялгаяа хонхолынхид бэелүү-лээ. Гектар бүриһөө дунда зэр-гээр 20 центнер ургаса абтаа. Колхозой партком бүхы комму-нистнуудайнгаа хахадһаа олон-хидынь ургаса хуряалгын эгээн харюусалгатай участогуудта табяа һэн. Тэдэнэр механиза-тор, таряашад болон таряа ху-ряалга дээрэ ажаллажа байг-шадай дунда эмхидхэлэй, поли-тическэ хүдэлмэри ябуулһан, мүрысөө эмхидхэһэн байна. Тракторна бригада бүхэндэ саг зуурын партийна бүлэг, хинал-тын постнууд байгуулагдаа, агитатор, политинформатор-нууд томилогдоо һэн. Долоон хоногой вторник бүхэндэ по-левой станда соёлой, медици-нын, худалдаа наймаанай, хан-галгын албанай эмхи зургаа-нуудай хүдэлмэрилэгшэд ерэ-жэ, механизатор, таряашадые хангадаг байгаа. Тиихэдэ кол-хозой соёлой байшангай 8 эдэб-хитэдһээ бүридэһэн агитбрига-да магтаалтай һайнаар хүн зо-ноо хангажа гараа.

Ажахы бүхэнэй урда табиг-даһан шэнэ зорилгонуудай дүүргэлтэ нэн түрүүн үйлэдбэ-риин, ажахын асуудалнуудые политическэ хүдэлмэритэй няг-та холбоотойгоор ябуулжа ша-даһанһаа сэхэ дулдыдадаг гээ-шэ бэзэ. Ушар иимэһээ ажалай коллективүүдэй хүмүүжүүлхы үүргэ улам дээшэлүүлхэ, хүн бүхэнэй даалһан ажалдаа үнэн сэхээр, харюусалга ехэтэйгээр хандадаг болохын тулада пар-тийна организаци, коммунист-нууд ажалшадай дунда ябуу-лагдадаг хүмүүжүүлхы поли-тическэ хүдэлмэриингөө онол арга һайжаруулха, КПСС-эй ЦК-гай эрилтэдэ харюусамаар эрхилхэ болоно. Энэ талаар ай-магай олохон партийна орга-низацинууд хүн зоной дунда ябуулагдадаг политическэ бо-лон эмхидхэлэй хүдэлмэри эрид һайжаруулжа захалаа.

Таряа хуряалгада орохын ур-да тээ колхоз, совхозуудай партийна организациин секре-тарьнар, пропагандистнар, аги-татор, политинформаторнуудай семинар-зүблөөн «Эрдэм» сов-хоздо үнгэргэгдэһэн юм. Тии-гэжэ механизатор, таряашад болон таряа хуряалгада ха-баадагшадай дунда социалис мүрысөө үрэ ехэтэйгээр эмхид-хэхэ, моральна, материальна талаар урмашуулгын гол ёһо-нууд, политическэ хүдэлмэриин түсэб үргэнөөр зүбшэн хэлсэг-дэһэн байна.

Ороһото болон бусад урга-малай үндэр баян ургаса аба-хын түлөө тэмсэлдэ бии боло-һон шэнэ, түрүү онол аргануу-дые согсолжо, олоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ мүрысөөнэй нэгэ ёһо болоно.

Урмашуулгануудые шадама-раар хэрэглэхэ гээшэ мүрысөө тодорхой болгохо нэгэ шухала хэмжээн мүн. Энэ талаар «Ис-кра», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Ро-дина», «Заганский» колхозуу-дай партийна организацинууд баян дүй дүршэлтэй. Түрүү-шүүлэй ажалай амжалтанууд олондо мэдээсэгдэдэг, тэдэнэй хүндэлэлдэ алдар солын Улаан тугууд хиисхүүлэгдэдэг. «Са-хилгаан» хуудаһанууд, ханын газетэнүүд гаргагдадаг, гэр бүлынхидтэнь амаршалгын те-леграмма эльгээгдэдэг, мянган центнер ороһоной сохигдохо бүри комбайнай бункерта та-бан хушуутай мүшэн зурагда-даг юм. 3000-һаа 6000 центнер хүрэтэр ороһо сохиһон ком-байнернуудай тоо олошорһон байна. Жэшээнь, үнгэрһэн жэ-лэй ургаса хуряалгада илажа гараһан, аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн «Эрдэм» совхозой комбайнер П. Я. Ка-лашниковай комбайнай бун-керта долоон мүшэн ялараа. Потап Яковлевич 7000 цент-нер таряа суглуулжа сохихо гэһэн социалис уялгаяа үлүү-лэн дүүргэхын тула үдэр бүри улам эршэтэйгээр ажаллаа. Аймагай комбайнернуудай дун-да дэлгэрһэн мүрысөөндэ хэ-лэн жэл удаагаар энэ комбай-нер түрүүлжэ ябана. Мүн бэ-шэшье ажахынуудай комбай-нернууд ехэ таряа суглуулжа сохиһон байна.

Партийна организацинууд ажалшадай дунда ябуулагда-даг политическэ хүдэлмэридөө шэнэ онол арга, түхэл м... хэрэглэнэ. Жэшээнь, уран ... ханай агитбригаданууд түр... шын ээлжээндэ түрүү кол... тивүүдтэ концерт харуу... Тиихэдээ репертуарай гол ... бинь эрхим механизатор, та... шадта зорюулагдадаг бай...

Таряа хуряалгын үедэ со... шод сүлөөгүй ажаллаа. Ай... гай соёлой байшангай дэрг... эмхидхэгдэһэн уран һайха... агитбригада колхозуудай ... ряашадта ошожо, концерт... дые харуулдаг байба. Га... мүрысөөнэй дүн гаргалса... түрүүшүүлэй дүй дүршэл ... ряангыгаар тобшолһон «... хилгаан» хуудаһа, ханын г... тэ гаргадаг байһан. Тү... соёлой байшангай коллек... таряашадые хангаха та... ехэхэн ажал ябуулаа. Со... тус гуламтые даагша, РСФ... эй культурын габьяата хү... мэрилэгшэ Полина Тимоф... на Перелыгина библиот... болон бэшэ эдэбхитэдтээ х... та поли дээрэ ошожо, комб... нер, механизаторнуудай ү... эдеэлгэнэй үедэ гү, али үд... лэн полевой стандань бишы... концерт харуулдаг, харуу... ойлгуулха агитаци шэмэ... гоёодог, нүүдэл библиоте... номуудые шэнээр һэлгэдэг, ... рысөөнэй дүнгүүд, республ... аймаг, совхоз дотор ургаса ... ряалгын, тэжээл бэлэдхэл... ябаса тухай, мүн уласхоор... дын байдалаар хөөрэлдөө ... гэргэдэг байгаа. Тус агитб... гадын коллектив совхозой ... рүү комбайнер П. Я. Кала... никовай 6000 центнер таряа с... хиходонь, тэрээндэ бага... концерт зорюулжа, поле... стандань харуулһан байна.

Энэ жэлэй таряа хуряал... да хабаадагшадай дунда «З... ние» бүлгэмэй 300 лектор, ... политинформатор, 380 аги... тор ажаллаа. Тэдэнэр ол... лекци уншаа, хөөрэлдөө үнг... гөө.

Энэ жэлэй ургаса хуряалг... дүнгөөр манай аймагай хо... ажахы бүхэсоюзна мүрысөөн... илажа, үндэр шанда хүрт... «Эрдэм» совхоз «Искра» ко... хоз хоёр баян ургаса абаһ... найнгаа түлөө РСФСР-эй М... нистрнүүдэй Соведэй, ВЦСП... эй дамжуулгын Улаан туг... дые 1500—1500 түхэриг мүн... шантайгаар абаа.

Ургаса хуряалгын үедэ мех... низаторнуудай дунда соци... лис мүрысөө эмхидхэдэг зар... дүршэл тухайда тогтобо... Мүн бэшэ һалбаринуудта, ж... шээнь, һү һаалиин ажахы... мүрысөө эмхидхэхэдээ, ... һалбариин онсо нлгаае хар... даа абалсадаг байнабди. Т... гэхэдээ мүрысөөндэ үнэхөөр... олоороо хабаадахаар дүр... зохёогдонхой. «Знамя Ленин... колхозой Дээдэ-Сутайн фе... мын һаалишад үбэлэй һар... нуудта һү ехээр һаахын түл... үүсхэл гаргаа.

Аймагай ажахынуудай ол... хон фермэнүүд һү һаалгаар е... гээгдэлтэй гэжэ тэмдэглэхэ ... рэгтэй. Тиимэһээ энэ хэр... шангадхахын тулада хэмжэ... нүүд абтажа байна. Һаали... фермэ бүхэндэ политическэ эм... хидхэгшэ бии болгогдонхо... Малшадые комплексноор (эде... хоол эмхидхэхэһээ эхилээд, по... литическэ хүдэлмэри хүрэтэ... хангаха хүдэлмэри эмхидхэ... дэнхэй.

Эмхидхэлэй, политическэ хү... дэлмэри ябуулһанай ашаар һ... һаали нэмэжэ байна. Ноябри... хоёрдохи хахадайхида орходо... декабриин 15 хоног соо 30... центнерээр ехэ һүн һаагда... Саашадаа һү һаали ехэдхэхы... тулада һаалишад, малшада... дунда зохихо хүдэлмэри ябуу... набди, ябуулхашьебди.

Р. ЖАМСАРАНОВ,
КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь.

ГАБШАГАЙ АЖАЛТАН

Юһэдэхи табан жэлэй шиид-хэхы, гурбадахи жэл үнгэрбэ. Хорийн аймагай «Георгиев-ский» совхозой малшад шэнэ жэлые амжалта-тайгаар угтахые яһала-шье оролдоо. 1973 оной ар-бан нэгэн һарын дүнгөөр гар-гагдахада, урда жэлэйхитэй жэшэхэ болоо һаа, мяха үйлэд-бэрилгээ 15 процентээр дээ-шэлүүлһэн байба. Мүн 1971 онойхидо орходоо 229 кило-граммаар ехэ һү үнеэн бүри-һөө дунда зэргээр һаажа абаа. Совхозой һаалишад бү-хы дээрээ үнеэн бүриһөө 1790 килограмм һү һааһан бо-лоно.

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орде-ной кавалернууд, һаалишад Мазума Катина, Августа Чер-носкутова болон Альбина Корнилова гэгшэд ажахы соо-гоо түрүүлнэ. Эдэнэр һара бүхэндэ ехэ һү һаажа, фер-мэнь совхоз соогоо нэгэдэхи һууриде гаранхай ябана.

Хонишодой дундаһаа Ажа-лай Улаан Тугай орденой ка-валер Дулмажап Доржиева, Бальжит Гатапова, Октябрь Цыбжитов болон бусад онсо илгарна. Тэдэнэр үбэлжэлгэсэ яһала амжалтатайгаар эхилээ.

Мүн механизаторнууд М. Алимасов, Д. Зундуев, Д-Д. Манибадараев гэгшэд шэнэ жэлые ажалай шэнэ амжал-таар угтаа. Жэшээлхэдэ, Ми-хаил Алимасов үнгэрһэн жэ-лэй таряа хуряалгын дүнгөөр ажахынгаа чемпион болоо һэн. Энэ нүхэр 265 гектар газар-та таряа унагаажа, 2.170 центнер ороһо сохижо абаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ габшагай ажал улам эршэдэнэ. Хуушан жэлдэ табигдаһан амжалтын үндэһэн шэнэ жэлдэ арьбад-хагдаха, улам бүри ехэ бол-гогдохо байһанинь эли ха юм.

Г. ХАГОЕВ.

Дамба Ринчинович Баи-ров түрэл Захаамин нютаг-таа үхэршэнөөр ажаллажа байһанаа Улаан-Үдын айма-гай «Байкал» учхоздо хү-дэлмэрилхэеэ зөөжэ ерэһэн юм. Шэнэ газарта нүүжэ ерэһэн энэ нүхэрнай абаһаар элдэб ажалда ябадаг байһан. Теэд ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй дурадха-лаар эрхим үүлтэрэй һүрэг хуса даажа абаһан байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ түрүү хо-нишон Д. Р. Баиров Бадма һамгантайгаа, Андрей хүбүү-бүүнтэйгээ хамта даажа аба-һан 520 хусаяа һайнаар он-до оруулжа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хусануу-дые адуулагшад Бадма, Дамба, Андрей Баировтан һүрэг соогоо.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Үндэр шагнал уялгална

„БИ—ХАДЫН ХҮМБИ“

Ахын аймагай «Комму-низм» колхозой хонишон Нима Цыденжапович Осо-хеев 1972—1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ 100 эхэ хонин бүриһөө 101 хурьга түлжүүлжэ, ажалай габьяа харуулһанай түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Прези-диумэй Указаар Ажалай Улаан Тугай орденоор шаг-нагдаһан байна. Аймагай эгээ түрүүшын зуутанай хөөрөөе мүнөөдэр толилбо-бдн.

Би угай малшан хүмби. Арбан табатайһаа хойшо мал ажал дээрэ хүдэлнэб. Мү-нөө 41 хүрэжэ ябагдана бэшэ. Һүүлэй долоон жэлэй туршада һамгантаяа хоюу-лан эхэ хонидые харууһал-жа, тухаа сүлөөгүйгөөр хү-дэлжэ байнабди.

«Коммунизм» колхозой түб һууринһаа Тисса гэдэг хамсын зэргын голой мүль-һөөр үгсэхэдөө, манда эгээ түрүүн хүрэхэт. Мүнөө үе-дэ хонидн ай хойтохи эгсэ үндэр орьёл торьёл адха шу-луугаа элдэг хадын үбэ-рөөр, модоной соорхойгоор эртэ үглөөнһөө орой, үдэ-шын боро харанхы болотор адуулагдана. Доро гол дээрэ малай олохо эдихэ юумэн үгы. Саһан ехэ. Тиимэһээл үбһэ хуряалгын үедэ ээнһээ арьбалхаа, хонидоо хадада гаргахагүй байгда-на. Мүнөө жэлдэ хурьган үбэ-рөөр пор һайн ногоон ургаагүй. Хурьгалха хонидтоо үдэшэ, үглөөнһөө бага зэргэ үбһэ үгэлсэнэбди. Тиимэдэ заахан түлгэгөөр аминдань илга-жа байнабди.

Үбэлэй үедэ хурьгалһан хонидые гараһ хоолоор тэ-жээгэгүйдэ арсагүй юм. Тиимэһээ тэжээлэ буйлуул-жа, амта шэмтэ оруу-лаад, малда үгэхэдэ тон һайн байдаг гэжэ. Хо-нидойнго хурьгалха эхи лэмсэг һолоомо хэршээд, ногоон хурьгалха тарья-бутаргадаһан талха тарья-най зүйлтэй торхо соо халуун уһанда шиихан хүд-хаад үгэдэг гээшэбди. На-рай хурьгадта обёос үлтир-гөөд, тэрэнэй шүүһые уул-гахада ехэ туһатай байдаг. Обёос үлтирхэдөө, аймшаг-тай һайханаар эдеэшэдэг. Гадна хажуугаарнь талхэ таряанай зүйл хуурайгаар, халуун уһанда зуураад хурь-гадтаа эдюулдэг, эгээл һайн шэмэтэй, зөөлэн үбһэ табижа үгэдэг гээшэбди. Хасууриин шэлбэ уһанда бусалгаад уулгахада һайн.

Манай хонид хусануудаар үрэжүүлэгдэдэг. Январь һара соо олоороо хурь-галха. Хотон соо хурь-гад даарадаггүй. Хурь-ганай томо боломсоор эхэнүү-дынь һөөргөө бэлшээгдэдэг. Урдахи хоёр жэлнүүдтэ хо-ниднай олоор эхирлээ һэн. Харин нёдондо жэлдэ мал-шадай бүхэсоюзна мүры-сөөндэ оролсон, 100 эхэ хо-нинһоо 101 хурьга абажа, бүтэн бүринөөр түлжүүлжэ, 28 килограммтай болгоод, июль һарада эхэһээнь һал-гаажа, тушаагаа һэмди. Үнгэрһэн үбэлжэлгые ураг-шатайгаар үнгэргэжэ, һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһа-наймнай түлөө намайе гүрэн түрэмнай Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнажа, ехээр баясааһан, урмашуул-һан байна. Иимэ ехэ шаг-нал хайрада хүртөөд бай-хадаа, саашадаа бүри һай-наар хүдэлхэ дуран хүрэнэ.

Эдэ мүрнүүдые уншажа һуухадатнай, хүндэтэ нү-хэр, би Жалгэнэйнгээ хой-тохи үндэр хадын үбэрөөр хонидоо адуулжа ябахалби. Үдэр бүхэндэ хонидоо хада өөдэ туужа гараагүйдэ ма-най эндэхи эрхэ байдалда зуун эхэ хонин бүхэнһөө 100 хурьга абаха гээшэ хэсүүхэн хэрэг, ябаха, оролдохын хүсэн бшуу.

Гадна манай коллективтэ СССР-эй хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай проф-союзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота 100 түхэригтэйгөөр барюулһан байна. Эдэ бүгэ-дэ урмашуулганууд хадаа бидэнние шэнэ амжалтанууд-та уряална гэжэ ойлгоходоо, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө бүри һайнаар хүдэлхэ ёһо-тойбди гэжэ би һайнаар ойлгоноб.

266 эхэ хонидые үбэлэй сагта эдеэлүүлгэ, уһалуу-риие һайнаар эмхидхэжэ, бултанайнь тоо толгойе бүри бүтэн байлгажа ондо оруул-хые оролдохобди, 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, хүхэ ногоон дээрэ гаргаха, ехэ нооһо хайшал-ха, хурьган бүхэнэй шэгнүү-рые хорин найман килограмм-тай болгожо, эхэһээнь һал гааха гэһэн шэнэ социалис уялга абанхайб. Сэхынь хэ-лэхэдэ, хүндэхэн түсэб, уял-га ааб даа. Яахаб теэд, хараалһанаа бэелүүлхэл гэ-жэ аһан шадалаараа оролдо-хобди. Ц-Д. Цыбденовые со-циалис мүрысөөндэ уряал-наб.

Бидэ ямаршье юумээр ду-тамаггүй, һайн һуужа бай-дагбди. Һара бүхэндэ би Цыден нүхэртэйгөө хамта 220 түхэриг салин хүлһэ абадаг гээшэбди. Ехэ мүнгэ гээшэл даа. 5 үхибүүднай хуу томонууд боложо, нэгэ-ниинь армида, бэшэниинь һургуулида һуранад. Ехэ хү-бүүмнай Совет Армиин ал-банһаа мэнэ табигдахая байна. Гэртээ ерээд, нам-тайгаа суг мүнөө үбэл хү-дэлхэ.

Хэдэ хэдэн газетэ, жур-налнуудые абадаг байнабди. Үдэр дүүрэн хүдөө газараар ябагаар махажа, хэды эсэһэншье һаа, гэртээ оро-ходоо, юундэшьеб хүл хүн-гэн, досоомни аятай зохид болошодог. Хэжэ байһан ажалайнгаа урагшатай һайн ябахада, тиимэ байдаг гээ-шэ гү. Һайнаар амараад, үглөө бүхэндэ хонидоо туу-гаад, хойто хада өөдөө гара-дагби.

Н. ОСОХЕЕВ,
Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон.

«ОГОНЕК» ЖУРНАЛАЙ ШАН— ПОЭТ НИКОЛАЙ ДАМДИНОВТА

Буряадай АССР-эй арадай поэт Николай Дамдиновай шүлэг, поэмэ, зүжэгүүдые манай уншагшад hайн мэдэнэ ёhотой. Үшөө 1970 ондо Николай Гармаевичта «Минии багша Ленин» гэжэ поэмынь түлөө республиканска шан олгогдоhон юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ, түрэл республикымнай 50 жэлэй ойе тэмдэглэхэ үеэр Николай Дамдиновта «Буряадай АССР-эй арадай поэт» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо hэн.

Һаяхан баяртай мэдээсэл абтаба. Поэт Николай Дамдиновто «Огонёк» журналай 1973 оной шан олгогдобо гэhэн мэдээсэл республикымнай олониитые баясуулба.

1973 ондо Николай Дамдиновай нилээд олон шүлэг «Огонёк» журналай 27-дохи номерто толилогдоо hэн. Тэдэ шүлэгүүдыень поэт Владимир Карпенко оршуулаа.

1973 ондо «Огонёк» журналай 27-дохи номерто толилогдоhон Николай Дамдиновай нэгэ шүлэгыень уншагшадай анхаралда табинабди.

Николай ДАМДИНОВ.

БАРГАЖАН ОШОҺОН ХАРГЫ

Байгалай эрьеэр
могой шэнги годирон,
Баруунhаа зүүлжээ
хада хабшал дабан.
Уhанай ушарбал,
уламайнь hайе бэдэрэн,
Унашагүйгөөр
дугы, хүүргээ табин.
Зуун жэлнүүдэй
ута хугасаада таhарангүй,
Зурыналши даа,
Баргажан ошоhон харгы!
Эзэн Петрын абарал
энээгүүр буугаа,
Хатан Екатеринын
хатуу хуули-сааза
Хаанай үрлэгүүд
галта сахюур буугаар
Хабhа хударан,
дошхороол ааб даа, сааша...
Эдээни харгы
мартаагүйл даа, hанана —
Эшхэрэн бууhан
ташууртал адляар hунана.
Тамын нүхэндэ
абаашаhан зам бэлэйл
Тайга дундуур
годирhон энэ харгы,
Баргажамни
сүлэлгын орон гэгдэлэйл —
Байха зүрхэмни
нимэ солодонь дурагүй!
(Бархан уулымнай
саhата хүтэл дээгүүр
Баруулжаа гэтэдэг байгаал
Кюхельбекер).
Хэды зуун жэлээ,
харгы, хэбтээ hэмши,
Хэлэхэм хүшэр...
Зүгөөр нэгэтэ hонирхон.
Хатан хуурай
хонгёо утаhан юм шэнги
Ханхинаса
татагдаа бэлэйш, hонирхон.
Арбан долоодохи оной
сахилгаан мэдээсэл
Агтын түрүү буталан,
шамаар дамжаа гээшэл!
Шинии дээгүүр
улаан тугууд намилзаа,
Улаан шуhанай дуhал
сорьёжо унаа.
Малша буряадууд
партизануудтай танилсаа,
«Манайхин!» гэжэ
дайта хүлэгөө унаа.
Баранай хабар.
Бадарна элбэг ургы.
Баяраар халинаш,
Баргажан ошоhон харгы!
Байгал эхэтэй,
Бархан эсэгэтэй Баргажан!
Бардам омогоор
шэнэ үедэ сэсэглээш.
Эрдэм бэлигэй
гуламтануудые бадаргажа.
«Эдлыш!» — гэжэ
залуушуулдаа хэлээш.
Урдань шамайем «барга зон»
гэдэг hэн — барга зон...
Ухаан бодолоор
гэрэлтэhэн Баргажан!
Баргажан ошоhон ута зам мүнөө,
харалши,
Баргажанhаа
баруулhан харгы болоо.
Бишье нэгэтэ
энэ харгыда дурлажа,
Бэдэрэн гараа hэм
дэлхэйдэ хуби золоо.
Баярым хүлеэжэ абыш даа,
хэшэгтэй, харагүй,
Баргажанhаа
баруулжа зурыhан харгы!
Ута наhые эдлэбэл,
гоёл юм бэзэ.
Удаан hууна гүб, үгы гү,
зүгөөр нэгэтэ
Эршэ хабынгаа
хооhон hабадал хүнгэржэ,
Элинсэгүүдтээ
мордохо сагаймни ерэхэдэ,
Баhал шамайгаа дуудахаб,
яаха аргагүй,
Байгалай эрьеэр
Баргажан ошоhон харгы.
Гэбэшье, этигэ
Һүүлшын үдэр хүрэтэрөөшье,
Һүхэеэ — модошон,
жолоогоо — hэргэг адуушан
Адхан ябаха ёhотойл.
Тэрээндэл, үхэтэрөөшье
Алдахагүйл даа гүүрhаа
шинии дуушан!
Баатар хэрэгүүд
хооhон хосороо гэжэ үгы.
Баргажанhаа баруулhан...
Баргажан ошоhон харгы...

Хүдөөгэй hургуулида— бүгэдэ нииитын анхарал

ХУРАМХААНАЙ ШЭНЭ ҺУРГУУЛИНУУД

1973 он хадаа юhэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэл байгаа. Үнгэрhэн жэлэй дүнгүүд гаргагдажа, саашанхи түсэбүүд элирнэ.

Арадай гэгээрэлэйшье хүдэлмэрилэгшэд шадалаараа оролдон ажаллаа гээшэ. Түрэл Коммунис парти, Совет правительство арадай гэгээрэлдэ ехэ анхаралаа хандуулна. Хүдөөгэй hургуулиин хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха тушаа баталагдаhан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол бидэниие ехээр урмашуулаа.

Парти болон правительствын гаа анхарал оролдолгые харюулхын тула аяар холын Хурамхаанай аймагта юун хэгдэнэ гээшэб? Парти, правительствын зааhанай ёhoop партийна болон совет органууд, колхоз болон совхозууд, промышленна предприятинууд аймагай hургуулиин байра байдал hайжаруулхын тула юу хэнэб?

Эдэ асуудалнуудта харюусахын тула барилгын түсэбые абажа харая.

Хурамхаанай леспромхоз—Майска дунда hургуулиин шеф. Леспромхозой (директорынь — И. И. Рябчиков) hургуулида hуралсалай хоёрдохи байшан барижа дүүргээ. Тэрэнь 320 hурагшадай багтахаар. Декабриин hүүл багта hургуулиин шэнэ байшан туушаагдажа, барилгашадынь hураха зээдтэнь Жабар-Үбгэнэй гараар түлхюурыень барюулба. Майска hургуули (директорынь — П. П. Капустин) hуралсалай кабинедүүдhээ гадна, спортивна хоёр залтай, столовотой, библиотекэтэй, актова залтай болоо.

Гааргын дунда hургуулида залгалаа хэгдэжэ байнхай. Тэрэнь hаяар баригдажа дүүрэхэ. Долоон класс-кабинедтэй байха. Мүн лэ эндэ дархалалгын болон гагналгын хоёр цехтэй мастерскойн барилга дүүрэнтэжэ байна.

Барилгануудай дүүрэхэдэнь, Майска болон Гааргын hургуулинуудай hурагшад бултадаа нэгэ ээлжээндэ hурадаг болохо юм. Тиихэдэнь аймаг соо хоёр ээлжээндэ hурагшадай тоо 500—600 hурагшаар үсөөрхэ болоно.

Хурамхаанай совхоз 66 хүнэй hууритай интернадай типовой байшан барюулжа, аймагай түбэй hургуулида тушаагаа hэн. Совхозой директор Д. Ц. Дондупов, парткомой секретарь Б. Б. Дармаев, рабочкомой түрүүлэгшэ М. Б. Доржиева гэгшэд хоорондоо ехэ hайнаар үгээ ойлголсон, хүдөөгэй hургуулиин материальна үндэhые hайжаруулха хэрэгтэ нилээн ехэ юумэ хээ.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэ В. А. Будаев, парткомой секретарь В. С. Бадмаев) өөрынгөө зөөреэр табин багашуулай hууритай хүүгэдэй саад барюулаа hэн. Тэрэнь — Элhэн гэжэ газарта. Мүн лэ тэрэ колхоз Бархандa хоёр айлай байхаар багшанарай байра барюулжа, 1974 ондо ашаглалгада үгэхэ юм.

Аймагай хори гаран багшанар hуралсалай жэлэй эхиндэ hургуулинуудай гү, али ниитын хүсөөр баригдаhан байрада ороhон байна.

Баhа hуралсалай кабинедүүдые бии болгоод, тэдэниие шэмэглэхэ, хэрэгтэй юумэнүүдээр хангахын тула ехэ юумэн хэгдээ.

Тэрэшэлэн хуушан hургуулинууд, багшанарай байранууд нилээдгүйхэнээр hэльбэгдээ, заhагдаа юм. Гадна hургуулиие ууралаар дулаасуулдаг түхеэрэлгэнүүд запа барилагдаа.

1973—1974 онуудай hуралсалай жэлдэ hайнаар бэлдэхэ гэhэн республиканска социалис мүрысөөндэ оролсоод, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ бэлэг болгон, бүхы hургуулиин заhабариие саг сооhь хээд, манай аймаг илагшадай тоодо гараа юм. Дүн гаргагдаад, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол тунхаглагдаа. Хурамхаанай аймаг 3-дахи hууриде гаража, 1.000 түхэригэй шанда хүртэбэ гэжэ тэрэ тогтоол дотор хэлэгдээ hэн.

Аймаг дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Гааргын, Дэрээнэй, Майска дунда hургуулинуудай коллективүүд илаа. Жэшээнь, Гааргын дунда hургуулида (директорынь В. Р. Бадмаев) КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг, 1.000 түхэригэй сэнтэй hуралсалай хэрэгсэл үгтөө.

России Федерациин хүдөөгэй hургуулиин бүхы багшанарта Белгородско областиин хүдөөгэй багшанарай хандаhан хандалые халуунаар дэмжэн, Хурамхаанай аймагай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд бүхы шадабариа, эршэ хүсэеэ элсүүлэн, hурагшадайнгаа бэлэдхэлые улам бүри hайжаруулха, тэдэнэй үзэл бодолые хүргэдхэн хүмүүжүүлхэ, шефтээ абаhан үйлэдбэриин коллективүүдтэй түрэлхидгэй холбоогоо бэхижүүлхэ гэжэ оролдоно. Һургуулиин коллективүүд, аймагай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райком 1974—1975 ондо юу хэхэб гэhэн зорилгоёо элирүүлээд, социалис шэнэ уялга абажа байнхай.

З. САЖИНОВ.
Хурамхаанай аймгүйсэдкомой гэгээрэлэй таhагые даагша.

ДҮЛЭТЭ ТАБИН ЖЭЛ

Улаан-Үдын нэгэдэхи педучилищиин анхан нээгдэhээр 50 жэлэй ойн гүйсэhэн баярай суглаан П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй hургуулиин концертнэ зал соо болобо. Тэрэ суглаанда партийна болон совет хүтэлбэрилэгшэд, республикын олониитын түлөөлэгшэд, училищи дүүргэhэн олон нүхэд, багшанар суглараба.

Улаан-Үдын нэгэдэхи педучилищи өөhэдөө hайн баялиг шантай болонхой ха юм, юундэ хүгжэмэй hургуулиин концертнэ зал соо суглаагаа зарлаха болоо юм гэжэ зарим нүхэд гайхалдаа. Хүгжэмэй hургуулиин директор З. Б. Тогочиева амаршалгынгаа үгэ хэлэхэдээ, тэрэ асуудалда харюу үгэлсөө.

— Анхандаа, хори гаран онуудта, педтехникумэй дэргэдэ хүгжэмэй таhаг байhан юм. Тэрэ таhагта буряад искусствын түрүүшын ажал ябуулагшад hуража гараhан намтартай. Удаань хүгжэмэй таhагай hуурида искусствын техникум нээгдэhэн юм. Һүүлдэнь П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищи болгогдоо бэлэй, — гэжэ З. Б. Тогочиева хөөрэбэ. — Тиимэhээ манай hургуули хадаа педучилищиин таhардаhан гээшэ...

Педучилищиин 50 жэл соо гаталжа гараhан зам тухай тэрэнэй директор А. П. Буинов дэлгэрэнгы элидхэл хэжэ, hонин тоо, баримтануудые харуулба. Жэшээнь, Эрхүү хотодо багшанарай семинариин тогтоhон сагhаа хойшо 1917 он хүрэтэр Буряад орондо ороойдоол зуугаад багша бэлдэгдэhэн дуухэтэй. Харин Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай hүүлээр хэдэхэн жэлэй туршада 1 070 багшые Улаан-Үдын педучилищи бэлдэжэ гараhан байгаа. Тиихэдэ 1946 оной январиин 1-дэ республикын hургуулинуудай эхин класcай багшанарай 40 процент тусхай дунда эрдэмтэй байгаа. Харин 1957 оной январиин 1-дэ 90 процент болоод байба. Мүнөө үедэ эхин классуудта хүдэлдэг бүхы багшанарай 99 процент тусхай дээдэ гү, али дунда эрдэмтэй. Оройдоол 18 хүн багшын тусхай дунда hургуулигүй, зүгөөр тэдэмнай булта арбан класс дүүргэhэн, пединститутда заочноор hуража байдаг.

Педучилищи дүүргэгшэдэй дундаhаа 16 хүн РСФСР-эй, 46-ниинь Буряадай АССР-эй hургуулиин габьяата багшанар болонхой. 119 хүн РСФСР-эй, гурбаниинь СССР-эй арадай гэгээрэлэй отличник. Хэдэн зуугаад хүн орден, медальда хүртэнхэй. Нэгэ хүн — Ц. Н. Номтоев Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо В. А. Сахьянов КПСС-эй обкомой, республикын засаг түрын зүгhөө педучилищиин багшанарые, hурагшадые, суглараhан айлшадые алдарта 50 жэлэй ойгоор дашарамдуулан амаршалба. Тиигээд Улаан-Үдын 1-дэхи педучилищиие Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай Указ уншаад, А. П. Буиновта үндэр тэрэ шагнал барюулба. Мүн габьяата багшын нэрэ зэргэдэ, Хүндэлэлэй грамотада хүртэгшэдтэ шагналыень барюулаа. Олон нүхэд КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын, профсоюзай обкомой, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, гүйсэдкомой, КПСС-эй Железнодорожно райкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа. Харин комсомолой эдэбхитэд ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой Хүндэлэлэй грамотада хүртөө. Табан хүнэй «РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник» гэhэн тэмдэгээр, бүлэг багшанарай РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын, профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан тухай мэдээсэл уншагдаа.

Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо В. Р. Очиров, республикын гэгээрэлэй министрэй орлогшо П. М. Борголов, БГПИ-иин проректор С. Ш. Чагдуров, ИУУ-гай директор Ц. Ж. Жамцарано, гороное даагша В. П. Потехин, Улаан-Үдын Железнодорожно районой арадай гэгээрэлэй таhагые даагша П. Ф. Бардаханов, Улаан-Үдын 2-дохи педучилищиин директор Д. Ж. Бальжинова болон городой бусад техникумүүдэй, училищинуудай хүтэлбэрилэгшэд амаршалгын үгэ хэлэжэ, бэлэгүүдые бариа.

1930 ондо педучилищи дүүргэhэн, мүнөө Новосибирск хотодо ажаhуудаг В. Н. Нефедова багшын мэргэжэл олгоhон hургуули тухайдаа сэдьхэл хүдэлгэмэ hайхан үгэ хэлээд, түрүүшын hурагшадай дүрэ зураг бэлэг болгон бариа. Мүн лэ 1930 ондо училищи дүүргэhэн, экономическа эрдэмэй доктор, Эрхүүгэй арадай ажахын институдай профессор В. Н. Должных, 1928 ондо дүүргэhэн, мүнөө пенсионер С. А. Сивухин болон бусад нүхэд сугларагшадые hайса альга ташуулан, амаршалгын халуун үгэ хэлээ.

Баярай суглаанай hүүлээр педучилищиин хүгжэмэй таhагай hурагшад ехэ концерт харуулба. Концертын программада П. И. Чайковскиин, Н. А. Римский-Корсаковой, И. Штраусай болон классическа, совет олон композиторнуудай зохёолнууд оролсоо. Тэрэ концертдэ хүгжэмэй таhагай багшанар эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Ц. ДОНДОГОЙ.

Ригын А. С. Поповой нэрэмжэтэ радиозавод «Радиотехникэ» нэгэдэлэй томохон предприятинуудай нэгэн юм. Заводой коллективэй бүтээhэн продукци орон соогоо суурхахаhаа гадна, хилын саана мэдээжэ болонхой юм. Тус предприятиин бүтээн гаргаhан зүйлнүүд ороной болон хилын саана эмхидхэгдэhэн выставкэнүүдтэ табигдажа, бултанай анхарал нэгэнтэ бэшэ татадаг байhан. Жэл ерэхэ бүри завод үйлэдбэреэ үргэдхэнэ. Транзисторна радиоприемник, электрофон бүтээн гаргадаг 2 цех шэнэ корпусто оронхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ цехэй хүдэлмэришэд электрофон хабсаржа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮНЭЙ ШЭНЖЭ ШАНАР

Зураглал

Нарин Сэмбын фабрикын комсомолой комитедэй секретарь Наталья Голашапова үндэр духаяа уршылган, бодолгото болоно. «Катя Ефимова тухай бэшээ hаатнай, hайн hэн. Декабриин нэгэндэ 1973 онойнгоо түсэб дүүргээ. Дүүргэлтэнь 123,7 процент. Эдэбхитэй комсомолка» — гээд намайе шарайшална. «Болоно, болоно» гэхэдэмни, духынь уршалаанууд таража, Наташа энеэбхилнэ...

Цех соогуур ябанабди. Станогууд шэхэ дүлиирмөөр түбэрнэ, наярна. Оньhыень мэдэхэгүй хүнэй тэбдэжэ, юугээшье хэхээ ойлгохоор бэшэ хэбэртэй. Дүтэ дүтэхэнэ тодхогдоhон станогууд ямаршье эмхигүй мэтэ, ниидхэ болгогдохо ноохон эндэ үригдэдэг юм хаш.

Бэлэдхэлэй таhагта хүрэжэ ерэхэдэ, эндэ даншье hаа шэмээгүй. Хобоотой түмэр армаг соогуур ниидхэнүүд татагдана. Нюдэ эреэлмэ олон гээшэнь! Эдэнэрые бусайдуулангүй, жэгдээр, зохидоор катогто орёохо хэрэгтэй. Бэлэн хэрэг бэшэ. Аяар 3760 ниидхэ нэгэ доро ябана ха юм.

Зүүн захын станогой хажууда үндэр, тэгшэ бэетэй, улаахан хасартай басаган ниидхэнүүдэй хэр ябажа байhые наринаар шалган, хирэ-хирэ болоод лэ ирана, станогоо түр зуура байлгаад, шэнншэлнэ, заhана.

— Катя... Ефимова...

Басаган саашань юун гэхээ ойлгожо ядаhан хэбэртэй, ехэл түбэгшээнгеэр намайе харана. Минии юундэ ерэhэнээ ойлгуулхадамни, шад улаахан болошоод, фартугайнгаа заха эмирэн, хэшээлдээ бэлдэнгүй ерэhэн hурагша мэтэ зогсоно...

Катя 1970 ондо түрэл Булюутэ тосхондоо арбан класс дүүргээ hэн. Бэшүүртэ оёдолой фабрикада хүдэлжэ байтараа, Улаан-Үдэ ерэhэн юм.

Түрүүн hурагшаар хүдэлөө. Богони болзор соо сновальщицын мэргэжэл шудалжа, өөрөө шэнээр хүдэлхэеэ ерэhэн басагадые hургадаг болоо hэн. Мүнөө гурбан хүниие өөрынгөө мэргэжэлдэ hургаад байна. Тэдэнь амяараа бэеэ даагаад ажалладаг болонхой.

Анха түрүүн бэлэдхэлэй таhаг соо орожо ерэхэдээ, хүдэлжэ ядахаар бэшэ, барагтай юм хаш гээд hанаа hэм гэжэ Катя хөөрэдэг. Теэд, үнэндөө, тиимэшье юрын ажал бэшэ байшоо. Бүхэли үдэртөө ниидхэнүүдэй гүйдэлые ажаглан хаража байхадаа, нюдэн ехэ эсэдэг hэн. Урдашни эреэлээд, тархи эрьехэдэл гэхэ. Мүн сновальщица хурган бүхэноөрөө ниидхэнүүдые илган, хэр ябаhыень ойлгожо шадаха ёhотой. Нэгэ нэгээр хараха болоо hаашни, бусайдаха, таhарха, ажалhаашни hаатуулха байна ха юм.

Үдэшэлэн эсэшэнхэй юумэ хамтынгаа байрада бусахаш. Үнгэрхэдөө, hүниндөө үнөөхи ниидхэнүүдшни зүүдэндэш үзэгдэхэ. Теэд Катя урмаяа хухаржа, мэргэжэлээ hэлгэхэ гэжэ огто сэдьхээгүй. Зобохо, тулихыень харахадаа, зарим хүнүүд иигэжэ дурадхаhаншье байха.

Катя нэн түрүүн амаралтынгаа сагай үедэ халаанда хүдэлдэг бэрхэ дүй дүршэлтэй сновальщицгуудай ажалтай танилсажа, тэдээнтэ заалгадаг болоhон юм. Мүн станогойнгоо гол оньhые, хүдэлмэриин гуримые hайса ойлгожо абаха гэжэ ехэтэ оролдоhон, ном hударшье яhала уншаhан, инженертэ ошожо, оло дахин хөөрэлдэhэн байха.

Удангүй гарнуудайнгаа «үгэ дууланги», нугархай болоhыень Катя мэдэрбэ. Тэбдэхэ, яарахань үсөөрбэ. Хүдэлмэриингөө газарта ёhотой эзэн болоhоноо ойлгоходоо, Катя Ефимова хэмгүйгөөр баярлаа hэн.

Ажалдаа дүршэхэдөө, комсомол басаган даабарияа тордиhогүй дүүргэдэг болобо. Тиигэhээр үлүүлдэгшье боложо, хуушанай, дүй дүршэлтэй сновальщицанууд тэрэниие хүндэлэнгеэр харадаг болоо hэн.

Ажалша хүнэй түхэл маяг, шарай шэнжэнь ондоо байдаг. Тэдэнэр түбшэн, номгон, бэлээр «нервээ» хүдэлсэгүй байха. Юуб гэхэдэ, олон ушарта ажалдань ехэ тэсэбэри, гүн анхарал хэрэгтэй байдаг шуу. Катя ехэл номгон хүн. Түрүүн хараад, даншье hаа удаан, үүхи басаган гээшэ гү даа гээдшье hанахаар. Теэд ажаллажа байхадань... Хүдэлсэ бүхэниинь саб гэмэ, түргэн. Станогой ябасада ушарhан багаханшье дутуу дунда анхаралhаань хадуурнагүй. Харин Катя Ефимова оройдоол дүрбэдэхи жэлээ ажаллажа байна ха юм даа. Оролдосотой, эрмэлзэл ехэтэй, hанаhандаа хүрэжэл hаладаг хүнүүд иимэ байдаг.

Энэ жэлэй дүүрэтэр монсогойлон орёоhон 502 хэhэг бэлэн ниидхэ даабариhаа гадуур үйлэдбэрилхэ зорилго урдаа табинхай. Энэнь хэдэн зуугаад метр костюм, пальто оёхо сэмбэ. Сагые хүсөөл, урдань гараха шаналтай омог дорюун зон манай совет орон соо тооложо барашагүй олон гээшэ ааб даа. Тэдэнэй нэгэниинь Катя Ефимова!

Ажалдаа hайнаар хүдэлхэhөө гадна, ниитын хүдэлмэридэ энэ басаган мүн лэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Бэлэдхэлэй таhагай комсомолой организациин секретарь, хүдэлмэришэдэй хамтын байрын соведэй гэшүүн. Катиие урагшаа hанаатай, урин налгай, хүндэ туhалхал гэжэ ябадаг хүн гэжэ нүхэдынь хэлсэдэг. «Хүдэлмэришэн ёhотой хүдэлмэришэн даа. Тиимэ байнгүй яахаб» —гэжэ наhажаал янзын эхэнэрэй хэлэхые би тэндэ ябахалаа дуулаа hэм...

Катя хамтынгаа байра соо hууна. Урдань «Октябрь» журнал дэлгээтэй. Теэд энэ журналаа тэрэ мүнөө уншанагүй, харин гэртэхиндээ бэшэг бэшэнэ. Хүдөөдэ ехэ болоhон хүн халаа нютагаа ехэл hанадаг юм.

Эсэгэнь—хонишон, эхэнь өөрынь дүүнэрые харана, hургуулиин буфедтэ наймаалагша hаянай болонхой. «Зундаа гэртээ ошодогби. Үбhыень сабшалсаха, түлеэень бэлдэлсэхэ хэрэг гарадаг. Булта сүлөөгүй байдаг ха юм даа. Хүдөөдэ гоё даа. Илангаяа хабартаа. Үргын, тэрэнгиин hалбарха үеэр гоё даа...»—гээд, Катя hанаа алдана.

Комсоргын хүдэлмэри жэлэй, үдэрэй түхэреэн саг соо дүүрээ гэжэ байдаггүй гээшэ. Субботник, воскресник, «Хүхэ галхан»... «Комсомольско прожекторэй» хамтын байра соохи таhалгануудые шалгалга... Эдэ бүгэдэ Катида сэхэ хабаатай хэрэгүүд. Тэрэнэй хубита заал hаа оролсоhон байдаг.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

УРАН ШҮЛЭГҮҮД УЛАМ ОЛОШОРОГ ЛЭ!

Баргажанай аймагай Баянголой дунда hургуулида буряад хэлэ ба литературын кружок эмхидхэгдэhээр үнинэй юм. Тэрэ кружогые дүй дүршэл ехэтэй багша Дулгар Вудаевна Ринчинова хүтэлбэрилдэг. Кружогой гэшүүд арадай аман үгын зохёолнуудые суглуулдаг. «Баргажан» гэжэ журнал гаргадаг, уран зохёолой үргэн замда гарахын хойноhоо эрмэлзэн, өөhэдөөшье шүлэг болон рассказуудые зохёогоод туршадаг юм. Эхилэн бэшэгшэдэй зохёолнуудынь «Баянгол» гэжэ гаршагтай ханын газетэдэ толилогдодог болонхой. Тиихэдэ тэрэ газетэдэнь литература ба искусствын hонин толилогдодог байна.

Тус кружогой гэшүүд республикын ахамад уран зохёолшод Х. Намсараев, Ж. Тумунов, Ч. Цыдендамбаев, Д-Р. Батожабай, Н. Дамдинов болон бусадайшье намтарнууд, тэдэнэй бэшэhэн зохёолнууд тухай материалнуудые суглуулан бэшэхэhээ гадна, буряад драматургнуудай зарим зүжэгүүдэй хэhэгүүдые, интермеди болон этюдүүдые гүйсэдхөөдшье туршадаг юм.

Баянголой дунда hургуулиин буряад хэлэ ба литературын кружогой гэшүүдэй «Баргажанай үнэн» газетын редакцитай нягта холбоо байгуулhаниинь hайшаалтай. Кружогой гэшүүд — hурагшад Ч. Доржиева, В. Цыденова, В. Буянтуева, С. Дымбренова болон бусад түрүүшынгээ шүлэгүүдые толилуулаа.

Кружогойхидой суглуулhан онтохонууд, оньhон үгэнүүд, юрөөлнүүд мүн лэ «Баргажанай үнэн» газетын хуудаhанда хирэ-хирэ болоод лэ толилогдоно.

Уран шүлэгүүд, ульгам найруулгата рассказууд тус hургуулиин кружогой гэшүүдэй зүгhөө улам олошорог лэ гэжэ юрөөхэ дуран хүрэнэ.

С. ОЧИРОВ.

Венгриин Арадай Республикын баруун талада, промышленна ехэ түб болохо Айк городто глинозёмой томо завод ашаглалгада үгтэбэ. Энэ шэнэ томо предприяти мүнөө үеын оньhон техникээр гүйсэд хангагданхай. Тэрэ оршон тойрон байгаа боксидой түүхэй эдые үйлэдбэрилэн, жэл бүри 240 мянган тонно продукци бүтээн гаргаха байна. Айкдахи заводые бүтээлгэ хадаа алюминиин промышленностиин талаар совет-венгер хани ёhоной харилсаа холбооной саашанхи хүгжэлтын үшөө нэгэ ехэ алхам болоно гэжэ тэмдэглэлтэй. Хоёр ороной хоорондохи хэлсээнэй ёhoop эндэхи глинозем Советскэ Союзда эльгээгдэхэ байна. Совет заводуудта тэрэнь үйлэдбэрилэгдэжэ металл болгогдоод, гэдэргээ Венгри ябуулагдаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Айк хот шадархи глинозёмой завод.

МТИ—ТАСС-ай фото.

ТОБШОХОНООР...

☆ ХОККЕЙ. Ленинградай спортын «Юбилейный» гэжэ ордоной стадион дээрэ «Эдиршүүл! Ехэ хоккейн нааданда хабаадалсажа байhан таанадта ленинградайхид ехэ амжалта хүсэнэ!» гээд бэшээтэй байхань холоhоо харагдана. Дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө залуушуулай хоккейн командануудай дунда эхилhэн «туршалгын» наадан дүүрэбэ гээшэ. Бултанай hанаhанай ёhоор, наадан hонирхолтойгоор үнгэрhэн байна.

Нааданай дүн гаргахада, СССР-эй суглуулагдамал команда hүүлшынгээ уулзалгада Канадын спортсменүүдые 9:0, (1:0, 3:0, 5:0) гэhэн тоотойгоор шүүжэ, түрүү hуури эзэлбэ. Финлянди, Швеци, США, ЧССР-эй командanuud удаадахи hууринуудые эзэлэбэ.

Манай командада вратарьнууд — Мышкин, Новиков, хамгаалагшад — Кучеренко, Канарейкин, Белялетдинов, Лохматов, Малюгин, Первухин, Бабинов, Ковалёв, добтологшод — Александров, Жлуктов, Гостюжев, Корниченко, Лукашин, Голиков, Меликов, Васильев, Вахрушев, Хатулев, Лаврентьев, Чучин гэгшэд наадаhан байна. Командын тренернүүд — спортын габьяата мастернууд Юрий Морозов, Евгений Майоров.

Мүрысөөндэ эрхимээр наадаhан Канадын командын вратарь Фрэнк Салайв, СССР-эй командын хамгаалагша Владимир Кучеренко, добтологшо Матс Уланде (Швеци) гэгшэд тусхай шангуудта хүртөө.

Эгээл олоор шайба сохижо оруулагша гэhэн шанда манай хоккейст Виктор Хатулев хүртэhэн байна.

☆ НЬЮ-ЙОРК. Москвагай спортын клубуудай суглуулагдамал командын хоккейстнүүд Колорадо-Спрингс хотодо Америкын командатай түгэсхэлэй уулзалга үнгэргэхэдөө, эдэнэрээ 9:1 (2:0, 5:0, 2:1) гэhэн тоотойгоор шүүжэ, «Дэлхэйн кубок» гэhэн шанда хүртэбэ. Эндэ Волчков — 3, Ляпкин, Шаталов, Бодунов, Анисин, Михайлов, Харламов гэгшэд 1:1 шайба сохижо оруулhан байгаа.

Совет ороной хоккейстнүүд Портлянд хотодо (Калифорни штат) Америкын хоёрдохи бүлэгэй профессиональна командатай наадахаар аян замаа үргэлжэлүүлбэ.

☆ БҮМБЭГЭТЭЙ хоккей наадалгаар ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөндэ зургаан уулзалга үнгэргэгдэhэн байна. Энэ нааданда Москвагай «Динамо» команда хабаадалсаашьегүй hаа, 20 очкотой болонхой, мүрысөөнэй таблица толгойлhоор. Тус тусдаа 15—15 очкотой болоhон Алма-Атын «Динамо», Ульяновскын «Волга», Свердловскын СКА командануд хоёрдохи, дүрбэдэхи hууринуудые эзэлнэ. Красногорскын «Зоркий» 14 очкотойгоор табадахи hуури эзэлбэ.

☆ КОНЬКИ. Алма-Ата хотодо ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө конькигаар үнгэргэгдэhэн урилдаанда Красноярскын багшанарай институдай студент Александр Владимиров эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэрэ олон зайда урилдахадаа, дүн хамта 173, 786 очко абажа, алтан медальда хүртэбэ. Мүнгэн, бронзо медальнуудые Тюмениин Николай Кузьменко, Киров хотын Александр Чекулаев гэгшэд абаба.

☆ САНА. Киров хотын байгуулагдаhаар 600 жэлэй ойдо зорюулагдаhан санын мүрысөөн олоной анхарал татаа. Эрэшүүл 9, эхэнэрнүүд 4,5 километрэй зайда урилдаhан байгаа. Эрэшүүлэй дундаhаа үбэлэй Олимпиин нааданай чемпионой Юрий Скобов зайгаа 26 минута 13 секунда соо гаталжа, түрүү hуури эзэлбэ. Эхэнэрнүүд соohoo Европын чемпионка Людмила Дулова зайгаа 15 минута 7 секунда соо гаталhан байба.

☆ СПАРТАКИАДА. «Братск» гэhэн спортын клубай үбэлэй арбадахи спартакиада эхилбэ. Братскгэсстройн физкультурын коллективүүдэй 35 командын 300-гаад спортсмен санаар эстафетэ дамжуулгын мүрысөөндэ хабаадалсаhан, конькигаар урилдаhан байна.

Спартакиадын программада шаргаар урилдаха, сагаалса буудаха, хоккей наадаха, үбэл дунда футболоор наадаха зүйлнүүд оруулагдаhан байха юм.

Братскгэсстройн хоёр мянгаhаа дээшэ спортсменүүд ГТО-гой алтан, мүнгэн значогуудые абаhан, 13 мянгаад барилгашад ГТО-гой шэнэ комплекс тушаажа эхилэнхэй.

☆ ЧЕЛЯБИНСК хотодо фигурна hолжоролгоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн эхилхэнь. Эндэ түрүү hуури эзэлhэн спортсменүүд hарын hүүл багаар Загреб хотодо эхилхэ Европын түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ нааданда хабаадалсаха юм.

Байгша оной мүрысөөндэ оронoймнай эрхимэй эрхим гэгдэhэн спортсменүүд бултадаа хабаадалсаха болонхой. Тэдэнэй дунда Ирина Роднина Александр Зайцев, Людмила Смирнова Алексей Уланов, Наталья Овчинникова Андрей Сурайкин, Надежда Горшкова Евгений, Шеваловский, Наталья Донгаузер Василий Благов, Ирина Воробьёва Александр Власов гэгшэд болоно.

Хоёр хоёроороо hолжорогшодой январиин 9-нэй үдэшэ түгэсхэлэй нааданда эрхимүүд тодорхо юм. Хойто үдэрынь эрэшүүл шалгарха. Январиин 11-дэ спортивна хатар эрхимлэгшэд шангуудаа абахаар хараалагдана. Эхэнэрнүүдэй дундаhаа эрхимлэгшэд январиин 12-то тодоруулагдаха юм.

(ТАСС).

Вячеслав ТИХОНОВЭЙ шэнэ роль

МОСКВА. «Мосфильм» киностудида режиссер И. Гостев шэнэ, хоёр серитэй, үргэн экрантай үнгэтэ фильм буулгажа байнхай. Энэ фильм С. Цвигунай «Бидэ бусахабди» гэжэ документальна романай удхаар зохёогдонхой. Энэ фильм соо хүреэлэлгэhээ гаража ябаhан Совет Армиин нэгэ подразделениин дайшалхы намтар тухай, тэрэнэй түрүүшын партизанска отрядуудай нэгэн болоhон тухай хөөрэгдэнэ. Эндэ болоhон үйлэ хэрэгүүд 1941 оной үеые харуулна.

Отрядай командир майор Млынскиин ролине РСФСР-эй арадай артист В. Тихонов гүйсэдхэхэ юм. Бэшэ рольнуудта артистнар О. Жаков, Г. Польских, А. Денисов, С. Морозов, В. Ивашов болон бусад наадаха. Тус фильмые оператор А. Харитонов буулгана. Зураг дээрэ: Киногой кадрнуудhаа нэгэ хэhэг: Матвей үбгэнэй гэр соо (баруун гарhаа) актернууд — В. Тихонов, Т. Мирзоев, С. Морозов гэгшэд.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮНГЭРhЭН ЖЭЛЭЙ ЛАУРЕАДУУД

Совет ороной 1973 оной эрхим спортсменүүдэй тоодо мүнөө Москвагай 24-тэй студентка Ирина Роднина (ЦСКА) бусадhаа түрүүлэн оруулагдаhан байна. Елүүр дээрэ фигурна hолжоролгоор мэдээжэ болоhон Ирина Роднина дэлхэйн, Европын табан удаа чемпионка болоhон, Олимпиин нааданай алтан медальда хүртэhэн байха юм. Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ үнгэргэгдэhэн СССР-эй журналистнуудай спортын федерациин гаргаhан дүн иимэ байна.

Мүн hонирхолтой конкурсын лауреадуудай дунда спортын гимнастикаар дэлхэйн, Европын эрхимэй эрхим чемпионка гэгдэhэн Людмила Турищева (Ростов-на-Дону хотын «Динамо»), диск шэдэлгээр рекорд тогтооhон Фаина Мельник (Москвагай «Спартак»), уран hайханай гимнастикаар дэлхэйн эрхим чемпионка гэгдэhэн Галина Шугурова (Омскын «Красное Знамя» гэhэн спортын клуб), ядро түлхилгөөр дэлхэйн рекорд тогтооhон Надежда Чижова (Ленинградай «Спартак»), хоккей наадалгаар СССР-эй суглуулагдамал командын добтологшо, дэлхэйн болон Европын чемпион Валерий Харламов (ЦСКА), хүндэ атлетикээр дэлхэйн чемпион, рекорд тогтооhон Павел Первушин (Ленинград, зэбсэгтэ хүсэнүүд), дүрэ бүлялдаанай болон самбо барилдаагаар дэлхэйн чемпион болоhон Леван Тедиашвили (Тбилиси, зэбсэгтэ хүсэнүүд), мүнөө спортын табан зүйлөөр дэлхэйн чемпион болоhон Павел Леднев (Львов, зэбсэгтэ хүсэнүүд), шатараар дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө наадажа ябагшадай нэгэн, гроссмейстер Анатолий Карпов (Ленинградска область, зэбсэгтэ хүсэнүүд) гэгшэд болоно.

Үнгэрэгшэ жэлэй лауреадуудые тодоруулхаар табигдаhан асуудалнуудта түбэй болон республиканска газетэнүүдэй, журналнуудай, ТАСС-ай, АПН-эй, түбэй телевидени, радиогой спортын темээр бэшэдэг журналистнууд хабаадалсажа, өөhэд өөhэдынгөө hанамжа дурадхалнуудые оруулhан байха юм. Хамтадаа 55 спортсменэй нэрэ дурдагдаhан байна.

(ТАСС-ай корр.).

Хойто Двина дээрэ оршодог Архангельск городто «Советская Россия» газетын шанда хүртэхын түлөө бүмбэгэтэй хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн январиин 24-дэ үнгэргэгдэхөөр бэлдэгдэжэ байнхай. Яhаар ба модоор элдэб үзэсхэлэн гоё зүйлнүүдые бүтээгшэд Архангельскын айлшан болохо спортсменүүдтэ дурасхаалай бэлэгүүдые бэлдэжэ байнхай.

ТАСС-ай фотохронико.

АМАРАЛТЫНГАА ҮЕДЭ

Улаан-Үдын зургаадахи интернат hургуулиин спортын зал соо шатараар РСФСР-эй гэгээрэлэй министерствын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн hурагшадай дунда үнгэргэгдэжэ эхилбэ. Энэ мүрысөөн Россин Федерациин арадуудай XIII спартакиадада зорюулагдана. Нааданда Алас-Дурна зүгэй область, хизаар, автономито республикануудай наймин команда хабаадалсана.

Манай республикын hурагшадай нэрэ солые Улаан-Үдэ хотын пионернүүдэй байшангай шатаршадай кружогой гэшүүд Андреев, Громов, Кликунов, Намжилов, Малянова, Мохосоева гэгшэд хамгаална.

Нааданай түрүүшын үдэр манай республикын түлөөлэгшэд Эрхүүгэй областиин шатаршадые 4:2 гэhэн тоотойгоор шүүжэ, түрүүшын очко өөртөө бэшүүлhэн байгаа. Мүн удаадахи нааданда манай командын гэшүүд Шэтын областиин шатаршадые 5:1 гэhэн тоотойгоор шүүhэн байна.

Зүгөөр гурбадахи уулзалгын болоходо, манай шатаршад Примориин хизаарай командада 2:4 гэhэн тоотойгоор шүүгдэхэ баатай болобо. Удаадахи үдэрнүүдтэнь сахалинайхидые 4:2, Яхадай АССР-эй командые 4,5:1,5 гэhэн тоотойгоор шүүжэ гараhан байха юм.

Ээлжээтэ — зургаадахи нааданай үнгэргэгдэхэдэ, али командын түрүүлхэнь үшөө тодороодүй байhан. Энэ үдэр мүрысөөндэ түрүүлэд гэжэ ябаhан манай республикын шатаршад Хабаровскын, Примориин хизаарай команда Эрхүүгэй областиин шатаршадтай наадаха болобо. Манай шатаршад Громов, Мохосоева гэгшэд hайн байсалтай болоhоншье hаа, саашадаа бодомжогүй ябадалнуудые хэжэ, шүүгдэхэ баатай болоhон. Харин нүгөөдэ дүрбэниинь 4:2 гэhэн тоотойгоор шүүжэ, уулзалгаяа түгэсхэбэ. Примориин хизаарай шатаршад Эрхүүгэй командые 5:1 гэhэн тоотойгоор шүүhэн байна.

Түгэсхэлэй нааданай урда тээ Примориин хизаарай команда 27,5 очкотой түрүүлжэ ябана. Хабаровскын шатаршад — 24,5, Бурядай АССР-эй команда — 23,5, Эрхүү — 21, Сахалинай областиин шатаршад — 15, Яхадай АССР-эй — 12, 5, Шэтын команда — 12, Амарай областиинхид 10 очкотой болонхой.

hүүлшын нааданда Буряадай АССР-эй шатаршад Амарай областиин командатай наадаха юм. Примориин хизаарай команда Шэтын, Хабаровскын шатаршад Яхадай АССР-эй командатай наадаха болоно.

В. МАМИЛОВ.

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО ХИЛЫН СААНАhАА

БЕЛГРАД

В. И. Ленинэй дурасхаалда

ТАСС

В. И. Ленинэй дурасхаалда зорюулагдаhан долоон хоног Скопле хотодо эхилбэ. Энэнь нютагай университедэй философиин факультедэй Коммунистнуудай союзай эмхиин үүсхэлээр үнгэргэгдэжэ байна.

В. И. Ленинэй зохёолнууд, бүхы дэлхэйн ажалшадай агуу ехэ вождь, багша тухайород хэлэн дээрэ, мүн Югославиин арадуудай хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэhэн номууд эндэ нээгдэгшэ выставкэдэ табигдаа.

В. И. Ленинэй дурасхаалда зорюулагдаhан долоон хоногой үедэ ленинизмын гол шухала асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдаха, В. И. Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай фильмүүд харуулагдаха байна.

ПАРИЖ

Найдал багатай

ТАСС

Баруунай оронууд экономическа хүгжэлтэдөө найдал багатайгаар 1974 оние эхилбэ гэжэ Франциин премьер-министр П. Месмер Мецэдэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Энэ жэлдэ түүхэй эдэй, тодорхойлон хэлэбэл, минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй, үнгэтэ металлай, каучугай үнэ сэн нилээд ехээр нэмэхэ байна. 1974 ондо нефтиин үнэ сэн Францида ехээр хүндэрхэ юм гэжэ П. Месмер хэлэбэ.

БОНН

В. Брандтын мэдүүлгэ

ТАСС

Шэнэ жэл Германиин Федеративна Республикада ехэ бэрхэшээл түбэгүүдые тохёолдуулха байна. Нэн түрүүн экономикын hалбарида ехэ түбэг бэрхэшээлнүүд ушарха юм гээд ФРГ-гэй канцлер В. Брандт мэдүүлээ.

Социал-демократическа партиин Бавариин эмхиин президиумэй гэшүүдтэй Графенауда (Бавари) уулзахадаа, Баруун Германиин правительствын толгойлогшо иимэ мэдүүлгэ хэhэн байна гээд «Зюддойчецайтунг» газетэ мэдээсэнэ.

Правительственна бүлэгэй, правительствада ородоггүй партинуудай хоорондохи харилсаан тухай канцлер хэлэхэдээ, правительствада ородоггүй партинууд СДПГ—СВДП-гэй дотоодын ба гадаадын политикада зүрюу харша ябуулгануудые hүүлэй үедэ үргэнөөр хэпэн байна гэжэ тэмдэглэбэ.

ХАНОЙ

hайндэртэ бэлэдхэл хэнэ

ТАСС

Вьетнамай Демократическа Республикын арад hарын календаряар шэнэ жэлэй заншалта hайндэрые уттахаар бэлдэжэ байна. Энэ hайндэр хоёр долоон хоногой үнгэрhэн хойно тэмдэглэгдэхэ. Шэнэ жэлдэ ороной хүн зоной жаргалтай hайнаар ажаhуухын тула парти, правительство ехэ анхарал оролдолго харуулна. hайндэртэ зорюулан, хүн зонние эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, транспортаар hайса хангахын тула гүрэнэй эмхи зургаанууд ехэ түсэб зохёожо байнхай.

hайндэрэй урда тээхи үдэрнүүдтэ Ханойн захиргаан хүн зонние эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, шухала хэрэгтэй эдлэл хэрэгсэлээр хангахын тула hайндэрэй ярмагуудые үнгэргэнэ.

Мяха, эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдээр элбэг дэлбэгээр хангаха тухай договорнуудые нииcлэлэй худалдаа наймаанай предприятинууд хото шадарай хүдөө ажахын кооперативуудтай баталhан байна.

Хабарай hайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые Вьетнамай Ажалшадай парти ДРВ-гэй арадые уряална.

ГАВАНА

ГАВАНАДА НЭЭГДЭhЭН ВЫСТАВКЭ

ТАСС

Кубын предприятинуудта бүтээгдэдэг уhалууриин түхеэрэлгэнүүдэй выставкэ эндэ нээгдэбэ. Запас частьнуудые болон уhалууриин түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ талаар туйлагдаhан амжалтануудтай Кубын ажалшадые танилсуулха гээшэ энэ выставкын гол зорилго болоно.

Кубын Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Революционно правительствын премьер-министрэй орлогшо Рамира Вальдес Менендес выставкэ нээлгэдэ хабаадаа.

УЛААН-БААТАР

АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ АША ТУhАДА

ТАСС

Арадай засагай жэлнүүдтэ Монгол орон өөрын багшанарай кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаа.

Мүнөө үедэ 11 мянга шахуу багшанар ороной hургуулинуудта хүдэлнэ. Эсэгэ оронойнгоо дээдэ hургуулинуудые, техникумүүдые дүүргэhэн залуу мэргэжэлтэд багшанарай дунда олон. 1972—1973 онуудай hуралсалай жэлдэ 900 гаран хүн юрэнхы эрдэмэй дунда hургуулинуудта багшаар хүдэлхэеэ ерэhэн байна. Дунда hургуулинуудай багшанарай 80 процентнь дээдэ hургуулитай.

Багшанарай мэргэжэл сагүргэлжэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Энээнэй тула Улаан-Баатартахи багшанарай институдай дэргэдэ тусхай факультет нээгдээ. Нёдондо энэ факультедтэ 3000 гаран багша hуража, мэргэжэлээ дээшэлүүлhэн байна.

ЖЕНЕВЭ

ОПЕК-гэй онсо яаралтай конференци

ТАСС

Нефть гадаадада худалдадаг оронуудай эмхиин (ОПЕК) онсо яаралтай, хоёр үдэрэй конференци эндэ нээгдээ. Баруун тээхи капиталис гүрэнүүдтэ худалдагдадаг нефтиин 85 процентые эльгээдэг Азиин, Африкын, Латинан Америкын 12 орон тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Нефтиин шэнэ үнэ сэн тогтоохо асуудал зүблэхэ зүйлдэнь оруулагдана.

УЛААН-БААТАР

Бэлшээри уhатай болгогдоно

ТАСС

Нёдондо жэл Арадай Монгол орондо 3 миллион гектар бэлшээри уhатай болгогдоhон байгаа. Эдэ бүгэдэ республикын хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ түсэбэй гол шухала зүйлынь болоно. Үнгэрhэн жэлдэ Монголой ирригаторнууд 286 үрэмдэлгын скважина, 900 худаг малтаhан, 230 гаран уhа сөөрэм тогтооhон байна.

ПРАГА

Хардалга гүрдэлгөөр хонжоо хэгшэд

ТАСС

«Хардалга гүрдэлгөөр хонжоо хэгшэд» — гэhэн гаршагтай шэнжэлгэнүүдые «Руде право» газетэ тунхаглана. Энээн доторонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Советскэ Союзда харша хардалга гүрдэлгэ хэhэн, «Гулаг гэжэ бүлэг аралнууд» гэhэн зохёолоо Солженицын баруун тээхи оронуудта барлуулан гаргуулаа. Хаанта засаг «зээлэн», харин гитлеровецууд «думүү», «хүлисенги» байгаа. Совет засагта эсэргүү хүнүүдhээ бүридэhэн батальонуудые хэрэглэhэнэй ашаар Совет Арми Сталинград шадархи байлдаанда илажа гараа hэн гэхэ мэтэ хардалга гүрдэлгэнүүд тэрээн доторнь хэлэгдэнэ.

Хардалга гүрдэлгэтэ энэ зохёолыень буржуазна газетэнүүд үргэнөөр тунхаглана. Бүхы дэлхэйн арадуудай амжалта илалтануудаа, урагшагүйдэлгэнүүдээ соголжо байhан Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ эдэ бүгэдын хэгдэhэниинь дэмы бэшэ. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай, дэлхэй дээрэхи шахардуу байдал нэн түрүүн Советскэ Союзай хүсэлэлгэ оролдолгонуудай, амжалта илалтануудай ашаар нилээд hуларуулагдаhан байна.

Харин капиталис гүрэнүүд экономическа түбэг бэрхэшээлнүүдтэ ороно, хүнүүдэй гол сүлөөе хаhана, Чилиин арадай эрхим түрүү хүбүүдые алажа хюдажа, Грецидэхи демократуудые хардажа мүрдэжэ, Урда Африкада үндэhэ яhанай илгаа гаргашадые дэмжэжэ байна гээд газетэ саашадаа бэшэнэ.

Коммунизмда харша ябуулгануудые хэдэг түбүүд Солженицынэй «зохёол» хахад жэлэй урда тэ абаhан аад, зорюута шэнэ жэлэй урдахана хэблэhэн байна гэжэ «Руде право» газетэ тэмдэглэнэ. Ушар юуб гэхэдэ, социалис оронуудай бэелүүлжэ байгаа политикада этигэхэгүй ябадал тарааха, «хүйтэн дайн» сараха, шахардуу байдал hуларуулха хэрэгые буруу hүргэхэ гэжэ эдэнэр оролдоно. Энэ талаар буржуазна политическэ, сэрэгэй ажал ябуулагшад хоороор хашхаржа байнхай.

Советскэ Союзда харша Сольженицынэй хардалга гүрдэлгэ эдэнэртэ ехэл таарамжатай байна. Советскэ Союзтай амгалан ёhoop зэргэ оршохо, хани харилсагаа hайжаруулха хэрэг буруушаагшад энэ зохёолыень хорото зорилгодоо хэрэглэхые оролдоно.

Шахардуу байдал hуларуулга, амгалан ёhoop зэргэ оршолго дотоодын хэрэгтэ хамааралсалгатай ямаршье холбоогүй гээд газетэ саашадань бэшэнэ. Бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангаха тухай хэлэбэл энэ ябуулга гансал социалис оронуудта хэрэгтэй юм гү? Бүхы арадууд, бүхы хүнүүд амгалан тайбанаар харилсаа холбоотойгоор ажаhуухые хүсэнэ бшуу.

Мүнөө амгалан ёhoop зэргэ оршолгые буржуазна номнолшод сэхэ буруушаажа шадахаяа болёо. Тиимэhээ тэдэнэр хардалга гүрдэлгэ хэгшэдые хэрэглэнэ.

США. Электрын элшэ хүсэнэй, шэнгэн түлишын дутагдалнууд автотранспортна нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэришэдэй байдалда нүлөөлжэ эхилэнхэй. Түлишын сэнгэй дээшэлэлгэ, автомашинануудай ябасын хомордолгоhoo жолоошодой салин хүлhэн доошолhон байна. Тиимэhээ эдэ үдэрнүүдтэ орон дотор ашаанай автомашинануудай жолоошодой демонстрацинууд болоно. Ороной олон штадуудта хэдэн мянган хүн ажалаа хаяжа, харгынуудые хаажархинхай.

Зураг дээрэ: Огайо штадай нэгэ харгые хаажархёод байhан жолоошодые полицинхид тараажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭНЕРГЕТИГҮҮД ДАХИН ИЛАБА

Буряадай АССР-эй үбэлэй V спартакиадада зорюулан болохоёо байhан республикын мүрысөөндэ хабаадаха суглуулагдамал команда бүридхэхэ зорилготойгоор «Урожай» бүлгэмэй Баргажанай райсовет бүмбэгэтэй хоккейгээр аймагай түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөө үнгэргэбэ. Мүрысөөндэ Баргажанай дунда hургуулиин, үхибүүдэй байшангай, мүн елүүрэй зээд—электросетиин командануд хабаадаhан байна. Елүүр дээрэ түрүүн энергетигүүдэй ба hурагшадай командануд гаража, үсөөд шангаар тулалдаба. Зүгөөр энергетигүүд яаха аргагүй булюу байжа, нүгөөдүүлээ 13:7 тоотойгоор шүүгээ. hурагшадай команда удаадахи уулзалгадаа эмхи гуримтайгаар наадабашье, hүүлэй hүүлдэ үхибүүдэй байшангай командада 1:3 тоотойгоор шүүгдэшоо.

Чемпионой нэрэ зэргын түлөө түгэсхэлэй уулзалгада елүүрэй зээд hайн бэлэдхэлтэй байжа, үхибүүдэй байшангай командые 12:2 гэhэн тоотойгоор илажа гараhан байна. Иигэжэ энэ команда хоёрдохи жэлээ чемпион боложо, аймагай спорткомитедэй дамжуулгын кубогта хүртэбэ.

Мүрысөөндэ шалгаржа гараhан хэдэн хоккейстнүүдтэ «Урожай» бүлгэмэй райсоведэй бэлэгүүд барюулагдаа.

Н. ГАЛДАНОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: Түрүү бэшэг. «Дүрбэдэхи шиидхэхы жэлые ажалай шэнэ дабшалтаар эхилээ» — суглуулбари. Орон доторхи hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Эмхидхэхы хүдэлмэриин аша туhа» — А. Субботиной корреспонденци. «Фермэhээ завод хүрэтэр» — корреспонденци. Хэблэлэй шэнжэлэл.

Гурбадахи хуудаhанда: Хилын саанаhаа. Орон доторхи hонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Ю. Игумновай корреспонденци. Элдэб hонин. АПН-эй материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.35 — hүүлэй hонин. 14.45 — hурагшадай амаралтын үдэрнүүдэй үедэ. «Забhарлалгын урда тээ 0:1» — Польшын телевизионно уран hайханай фильм. 7-дохи сери — «Прощание с каникулами». 15.15 — **Үнгэтэ телевидени.** «Лэсси» — США-гай телевидениин уран hайханай фильм. 7-дохи сери — «Хамгаалагшад». 8-дахи сери — «Бэе бэедээ туhалалсалга» 16.10 — **Олон түмэнэй ленинскэ университет.** «Ажалай үйлэдбэриин ургалтын экономическа ба социалис удха шанар». Украинын КП-гэй Крамоторско горкомой нэгэдэхи секретарь Е. И. Мацегоро дамжуулгада хабаадалсана. 16.40 — **Үнгэтэ телевидени.** «13 стульев» гэжэ телевизионно жэжэ зүжэгүүдэй театр. 17.50 — Фигурна hолжоролгоор СССР-эй кубогай түлөө мүрысөөн, Өөрын дуранай программаар хоёр хоёроороо hолжоролго. Челябинскhaa дамжуулга. 18.50 — 19.00 — Забhарлалга. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Залуушуулда зорюулагдаhан дамжуулга. «Мүнөөнэй саг тухай ба өөр тухайгаа». («Булад лажа хатуужааб» гэhэн телевизионно уран hайханай фильм тухай залуушуул хөөрэнэ).

Улаан-Үдэ харуулна:

20.00 — Телевизионно hонин. 20.30 — «Мүрысөөн — олон түмэнэй үүсхэл» гэhэн дамжуулга. 21.00 — «Хүдөөгэй хүнүүд» гэhэн дамжуулга. 21.30 — Концерт.

«Орбита» харуулна:

21.50 — «Хүн ба хуули». 22.20 — Фигурна hолжоролгоор СССР-эй кубогай түлөө мүрысөөн. Өөрын дуранай программаар хоёр хоёроороо hолжоролго. Челябинскhaa дамжуулга. 23.20 — 23.30 — Забhарлалга. 23.30 — **Үнгэтэ телевидени.** «Нүхэр дуун» — телевизор харагшадай захилаар зохёогдоhон концерт. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

20.10 — **Үнгэтэ телевидени.** «Зимушка-зима» — концерт. 20.45 — «Семнадцать мгновений весны» — телевизионно уран hайханай фильм, (11-дэхи сери).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00317. Заказ № 00444